

Foto R. Cenčič

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

LI. LETNIK ŠT. 12 MAREC 1969

Lovska zveza Jugoslavije in splošni zakon o lovstvu

Rado Pehaček

V naši reviji smo že nekajkrat omenili prizadevanja okrog nove lovske zakonodaje. Mislili smo, da je bil napad na osnovna načela lovstva, ki se tičejo njegovega obstoja, odbit s tem, da so v zvezni skupščini sprejeli stališče republiških lovskih zvez, republiških skupščin, večine republiških izvršnih svetov, jugoslovanske lovske zveze, zveznega izvršnega sveta, torej vseh odgovornih forumov, da mora biti zvezni zakon o lovstvu splošni zakon, osnovni ali temeljni pa republiški zakon o lovstvu. Vendar vse kaže, da temu ni tako, kljub temu, da so se izvršile velike spremembe v glediščih na vlogo jugoslovanske federacije, da so priznane specifičnosti republik, različen start v socializem, narodnostne lastnosti, tradicije itd. Te spremembe so se čutile v amandmajih za spremembo ustave in v vsej zakonodaji zadnjega časa, kjer se je uveljavljalo načelo, da naj zvezni zakoni urejajo samo to, kar mora biti skupno vsej Jugoslaviji. V našem primeru so to splošna načela in odnosi v lovstvu. Zanimivo je, da je nekaj organizacij iz ene republike vseeno uspelo predložiti odboru za zakonodajo zvezne skupščine zahteve za dopolnitev zakona o lovstvu in da je ta odbor razposlal te predloge v presojo vsem odgovornim faktorjem in tudi Lovski zvezi Jugoslavije. Po tem predlogu naj bi ostal zvezni zakon o lovstvu tak, kot je, torej osnovni, s tem da daje delovni organizaciji, ki upravlja z zemljiščem, pravico, da na njem sama ustanovi lovišče in svobodno z njim gospodari, ne da bi bila komu odgovorna za gospodarjenje in ne da bi imela pri tem občina kako besedo. Vse druge novosti so nepomembne.

V času, ko se vse republike borijo, da bi dobile same pravico urejati svoje probleme z ozirom na razmere, kakršne so pri njih, iz republike Srbije zahtevajo, da se določen lovski problem, specifičen samo zanje, uredi z zveznim zakonom. Človek mora nehote pomisliti, da si določena skupina predlagatelj ne upa tega problema rešiti s svojo republiško upravo in lovskim vodstvom ter da hoče z zveznim zakonom svoji republiki vsiliti svojo voljo. Naj bo karkoli, sprejetje takega dopolnila osnovnemu zakonu bi imelo najtežje posledice pri nas v Sloveniji. Samo pri nas je izvedeno skupno gospodarjenje z gozdovi brez ozira na privatno ali družbeno lastnino, kar pomeni, da bi lovske organizacije lahko preko noči ostale brez lovišč. Res je sicer, da se je tudi naša gospodarska zbornica izrekla proti temu, da bi se delovne organizacije bavile tudi z lovom, razumevajoč,

da lov v ožjem pomenu besede in še posebno gojitev divjadi potrebujeta mnogo strokovnega dela in da mora biti divjad skrb vse naše družbe. Vendar se že sama taka možnost v zakonu lahko spremeni v trajno nevarnost zadovoljevanja posameznih apetitov po polnih loviščih.

Prav tako je zanimivo, da skušajo izključiti iz vsega tega občino, ki s svojim razvojem komunalnega sistema vse bolj postaja močan činitelj volje svojih občanov. Z razvijanjem komunalnega sistema se občina pojavlja kot faktor, ki je najbolj zainteresiran za razvoj vsega gospodarstva, tako tudi lovskega gospodarstva. Občini ne more biti vseeno, kaj se godi z lovišči na njenem območju, ali so prazna ali polna, oziroma ali bodo prihodnje leto prazna, koliko bo v prihodnjem letu odstrela tudi za lovski turizem, ali niso ta lovišča namenjena tudi športu in rekreaciji njenih očanov ipd. Občina je poleg lovske organizacije tista, ki edina lahko tudi pomaga in kontrolira, če lovske organizacije dobro gospodarijo ali ne. Če je za divjad zainteresirana vsa naša družba, potem mora biti tudi organizacija lovstva taka, da družba lahko tudi kontrolira, kaj se z divjadjo dogaja. In če je temu tako, potem družba ne more prepustiti divjadi neki delovni organizaciji, da bi le-tej služila za njeno postransko dejavnost, češ »naj se tudi ona malo bavi z lovom«. Divjad mora biti deležna polne brige in ljubezni, in kdorkoli se bavi z lovstvom, se mora baviti z njim kot z osnovno dejavnostjo, ne pa samo «malo», toliko, da imajo poslovni prijatelji in vodstvo take organizacije kam za na lov.

Predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije je podrobno pretreslo vsa ta vprašanja in je svoje predloge in stališča pravočasno dostavilo zvezni skupščini. Kategorično je zahtevalo, da se izda splošni zvezni zakon o lovstvu, ki mora s stališča LZ Jugoslavije vsebinsko ustrezati naslednjim tezam:

- Lov je gojitev, varstvo, lovljenje in uporaba divjadi.
- Divjad je družbena last in je pod posebno zaščito skupnosti.
- Divjad s stališča lovstva predstavljajo določene vrste dlakastih in pernatih živali v prosti naravi.
- Pravica do uporabe oziroma pravica do prilaistitve divjadi je možna samo pod pogoji, predpisanimi z zakonom.
- Določene vrste divjadi so lahko z zakonom zaščitene.
- Lovopust, začasna ali stalna prepoved lovljenja zaščitene divjadi, kakor tudi mere za zaščito divjadi, se odredjajo z zakonom ali drugimi predpisi.
- Zaradi gojitve, varstva, lovljenja in uporabe divjadi so osnovana lovišča.
- Lovišče je površina zemljišča, oziroma zemljišča in vode, ki s svojo razsežnostjo in eko-

loškimi pogoji omogoča uspešno gojitev, varstvo, lovljenje in uporabo divjadi.

— Lovišče ustanavlja in dodeljuje občina. Ako se površine lovišča raztezajo na območju dveh ali več občin, lovišče sporazumno ustanovijo te občine.

— Lovišče se daje v upravljanje in gospodarjenje pod pogoji, ki so urejeni s pogodbo.

— Z loviščem se upravlja na osnovi plana oziroma lovskogospodarskega načrta, ki ga predloži organizacija, kateri je lovišče dano v upravljanje. Plan razvoja lovstva oziroma lovskogospodarski načrt vsebuje: opis lovišča, stalež divjadi po vrstah, boniteto in kapaciteto lovišča ter dinamiko prirastka in naseljevanja, odstrela, odlova in uporabe divjadi.

— Izvajanje lova se vrši pod pogoji, ki so odrejeni z zakonom.

— Vsa sredstva, pridobljena iz lovišča, se lahko uporabljajo samo za napredek lovstva.

— Občina kontrolira izvrševanje zakona o lovstvu in pogodbe o gospodarjenju z loviščem.

— Lovišče se organizaciji lahko odvzame samo, če se organizacija ne ravna po zakonu in pogodbi.

— Lovišče se odvzame po postopku, ki je predpisan z zakonom, s katerim je strankama zagotovljena pravica do pritožbe in sodne zaščite.

— Organizacija, kateri se lovišče odvzame, ima pravico do odškodnine za sredstva, vložena v gojitev divjadi in ureditev lovišča. To odškodnino je dolžna povrniti organizacija, ki prevzame lovišče v upravljanje.

— Višino odškodnine za odvzeto lovišče določi strokovna komisija, ki jo imenuje občina, sestavljajo pa jo predstavniki prizadetih strank.

— Organizacija, katera prevzame lovišča, ki je bilo lovski organizaciji odvzeto brez njene krivde, je dolžna članom te organizacije omogočiti izvajanje lova in sodelovanje pri upravljanju z loviščem.

— Plačilo škode od divjadi in škode na divjadi, kakor tudi mere za preprečevanje škode naj urejajo republiški zakon oziroma predpisi, izdani na osnovi zakona.

— Trofeje divjadi se lahko odnesejo iz Jugoslavije samo na podlagi trofejnega lista, ki ga predpiše zvezni sekretariat za gospodarstvo na predlog Lovske zveze Jugoslavije.

Predsedstvo LZ Jugoslavije se bo — kakor doslej — še nadalje trudilo, da bi bila vsa ta važna vprašanja rešena z zveznim, splošnim zakonom, vsa druga vprašanja pa naj bi reševale republike same.

Ob zaključku lovskega leta 1968/69 moramo na žalost ugotoviti, da bo delo za pravičen novi lovski zakon še zelo trdo in zahtevno, ki ga bomo v novem lovskem letu 1969/70 uspešno izvršili le, če bomo še bolj strnili svoje vrste in nastopili kot enotna, trdna organizacija, ki ve, kaj hoče in kaj je njena pravica.

O lisici zaradi divjih prašičev

Saša Vuga

Gre za dvojce vprašanj: prvo se vleče od ustanovitve Lovca in se bo nemara še. Kljub dobru papanu Schmooku in njegovi Lisici.

Sedim torej na Močilah, vrh Senice, nad cesto, ki drži od Mosta vzdolž Soče do Tolmina. Toplo popoldne, nekaj ptičjega petja in žuželčjega brenčanja. Pred menoj troje sončnih žarkov, zaritih skozi veje v mahasta tla. Za menoj debela bukev. Naslanjal sem se na deblo, dremučkal, tu in tam stisnil piščalko med zobe, jereba pa nič. Že od jutra sèm šoje, srake, vrane, pasji lajež, samo frfrastega viteza od nikoder. Tuhtam o težavnostih tega lova, frcam z nog debele črne mravlje — takrat pa se v zredčeno hosto pohuli temna senca.

Brž sem bil spet tu in oster: veter je bil moj, tudi na jerebjih lovih ga zmeraj preizkusim s cigareto. Zlomim bokovko, zamenjam desetico z osmico, bolj s srcem kot s prsti puško spet zaprem in vzdignem kopito v rame: streljal bom, ko bo z glavo pri okroglem, pritlikavem grmu. Pretikala se je neslišno, od debela za deblo, zdaj sem jo videl vso, zdaj sem spet zaslutil samo rep, ki ga je elegantno nesla za seboj. Na lepem postoji, in takrat sem opazil v gobčku nekakšno črno reč, kosa ali vrano ali nemara jereba: s tem je bila ko Turek z razkrečnimi brki. Pri žoltem grmu jo prestrežem, skok in po poldrugem metru samo še trzanje kožuha in rep, ki nekajkrat udari ob tla. Hitro napolnim, počakam z muho v kobilici takole pet minut, potlej se vzdignem in korak za korakom pridem do grma: muhe zapljunkarice so se ji že spuščale na razprte, osteklenele oči, konec. To je bila druga žrtev moje bele piščalke in prva svojega rodu: pred njo sem upihnil debeloglavega mačka, ki ga je »moj jereb« v skokih potegnil od pol kilometra oddaljenega zapečka v smrekovo hosto.

Spomnim se na črno reč iz lisičjih zob: iščem, najdem, pod grmom. Zavoljo gnusobe si prižgem cigareto: tam je ležalo bedro krepkega zajca, sivkasto črno. Se reče: prepleskano z mrgolenjem. Črviček pri črvu, vse živo, vse sivo, odhajalo je v bedro, prihajalo iz bedra, se kobaljalo drugo čez drugo, na tisoče centimetrskih, spolzkih nitk, neutrudnih, migetajočih, požrešnih, motno blesketavih v razsekanem soncu pod krošnjami. Obrnem se kakor od slabosti, potegnem za požirek konjaka, si vržem puško na rame, izderem stoliček, poberem lisico in se vrnem svojo pot.

Zvečer smo v družbi zvestih tovarišev secirali dogodek. Prvi je rekel, da je menda vzela bedro

Foto V. Rižoja

iz svojega hladilnika. Lisice da zakopljejo, je rekel, preobilen plen. Drugi je rekel, da je pobrala crknjenega zajca, pač higienska policija. Tretji je rekel, da je ugonobila pokveko, degeneriranca in da je tako prav. Četrty, to sem bil jaz, je molčal.

Ondan nekoč sem se okoli dveh zjutraj službeno vračal iz Trsta, s premiere v Slovenskem gledališču. Noč temna, nekaj vetra v steklih, nekaj vlage na cesti, dolgočasna pot. Mislim na to, na ono, kot vsakdo vsak dan. Na lepem, za ovinkom, lisica: bogata v kožuh, lepo debela, z dvema fosforescentnima gumboma sredi glave. Obotavljiva, ne ve ne sem ne tja. V gobcu nekaj precejšnjega, za dobro poldrugo kučmo. Lisica se potuhne zad za tistim bremenom, stisnila se je kakor za prso-bran. Čisto malo je trčilo, zaropotalo. Skočil sem iz avta in uperil svetilko po asfaltu. Lisice ni več. Gledam pod cesto, brinje, kilavo grmičje, čopi trave. Zastonj. Obrnem luč v strm rdečkasti breg, tipljem v dolgih jezikih ped za pedjo, prav tako nič.

Sredi ceste je pa ležal zajec.

Poklekнем k siromaku: štirikilec, rahlo okrvavljen med pleči in glavo, pa ne od mojih gum, krepak, razvit, čudno rjav in bolj zamolkel kakor tisti, ki razveseljujejo z belim trebuhom in pisanim hrbtom naše tolminske duše. Tipljem, iščem: tisto rano, tisto pokveko, tisto degeneracijo, ki je o njih ono noč tuhtalo prijateljsko zeleno

omizje. Nič, celo lojnih mešičkov ne, klôpnih tvorov, ženitovanjskih prask in zagnojkov. Zajec torej zdrav in lep in kakor včeraj srečno spuščen iz češke kletke. Zmignem z rameni in ga položim na obcestni kamen: upam, da so si italijanski cestarji privoščili večerjo s polento in chiantijem, zakaj primerilo se je pol ducata kilometrov pred blokom Fernetiči.

Tudi o tem sem poročal omizju: zdaj so začele kapljati že bolj bridke na račun lisic. Nekoč je bilo pri nas za vsakim grmom po dvoje zajcev, danes jih je komaj na vsakem hribu po dvoje. Zato pa najdeš za vsakim grmom ali srno ali — lisico. Sli smo na pogon po prvem snegu: vsak zajec, ki se je pritihotapil do ohrovtva in gnilih jabolk pod drevesi, je imel za seboj niz ene ali celo dveh lisic. Lovci smo zamišljeno študirali tiste detektivsko sprémjljane zajčje procesije. Pred vojno so o vsakem semnju prihajali gorjani k laškim kramarjem: obakraj krmila so imeli toliko lisičjih kož, da si biciklista komaj komaj uganil izza sivo rjavih, ne preveč milo dišečih mehurjev. V tistih italijanskih letih ekonomske groze, ko so tolminske domačije padale na boben, druga za drugo, vsako soboto, kot kapljice izpod stropa. V tistih letih torej je kmet, če je tako ali drugače uplenil lisico, plačal davek, obul otroke in si še privoščil nekaj škatlic cigaret.

Moda se je obrnila na lisičje zdravje. Nekoč sta jo prizadeto zasledovala Peter in Pavel, o petku in svetku, podnevi in ponoči. Danes cepetne na pogonu, na počaku morda, če se stricu ne mudi za srnjačo trofejo, ali v snegu, v mesečini, če boter ne more zaspati in če pred oknom ni pre-hudo strupeno mraz za klobučevinaste natikače. Lani je na primer v naši ožji družini položila glavo samo ena: neki kandidat jo je hotel po vsi sili imeti, nagačeno, med bogci in družinskimi slikami, v izbi. Star lovec mu je prizanesljivo ustregel, odklenil omarico na devet ključev in čisto z dna poiskal v trikratni papir zavito ampulo, ostanek iz nekdanjih dni. Potlej je iz jezera potegnil klena, mu v vamp potisnil strup, ribo vrgel na gnojno gomilo, daleč od vasi, in tako izpolnil lovskemu naraščaju željo. To je pa tudi vse.

Da nam redčijo zajce agrokemična sredstva, žarometi na cesti, motorke v gozdu, turisti na gori, gobarji v hosti — vsega tega je tu pri nas presneto malo. Zankarji? Teh zajčjih tatov pri nas ni več. Pomnim, pred vojno in komaj odrasel kamižoli sem pospremil očeta nad vasico Modrejce in v slabi uri odvezal sedemnajst zank — ampak vtem so tudi že padli pod očetovo puško trije zajci! Da je nemara zajčji cikl na minusu, tako kakor cikl kotorn, in da bo Diana nekega dne vendar spet zavrtila kolo in to drago malo divjad radodarno posejala čez naša polja? No, morda. Pa vendar. In tako se je prijateljsko omizje pozno v noč razšlo, da bi jutri zvečer spet sedlo k podobnim problemom.

Seveda ne kličem kuge nad lisico, bognedaj. Ta premetena gospa je v preveč dragocen okras našim loviščem, da bi jo po paglavsko uničevali, kot sem ondan bral v Lovcu: da je neki patriot, potem ko je pred lisičino ustrelil mater, lačne lisičke s trnkom lovil iz jame. Nadvse lovsko in nadvse plemenito, čast in slava!

Pa spet reče eden od omizja: Jaz sem jih v treh letih sčedil ponoči in s svetilko na risanici petintrideset. In reče drugi: Jaz v enem letu sedem, prav tako z lučjo in s kroglo. Zakaj sta odnehala, vprašam. Lovski zakon ali tako nekako, odgovorita. Toda tak način lova ne bi bil napačen, pravim. Da, rečeta, se pa zakonodajalec boji mrharstva, in takó. Pa naj zakon ukaže, pravim, naj gresta dva na lov in naj bo v družini samo ena puška s svetilko. Naj ukaže, rečeta. Boga ni, cesar je gluhi, in tako bo vse pri starem, reče tisti, ki je mlademu lovcu podaril lisico s kupa gnoja. Ampak na divje prašiče, pravim, je pa dovoljeno jurišati s svetilko, a ne? Pokimajo.

In tu, za konec, se začne moje drugo vprašanje. Večkrat hodim v zoološki vrt in vsakič s štruko. Tam uro ali več študiram divja prašiča v prostorni ogradi. Ni mi pomoči, občudujem ju. In vsakič me je malo sram. Pred leti namreč, še na pol fantič, sem napisal slavospev vrlemu jagru, ki je s svetilko položil merjasca na ščetine. Da gre za slavospev, me je čez leta poučil z vzdignjenim kazalcem neki Lovčev pripovednik. Jaz pa mislim, da gre za takratnemu razpoloženju v vasi primerno skrpučano štorijo: debel mesec se je pletla legenda o tem črnuhu, dosti vina se je spilo in še hranim medaljo, ki so jo lovci hoteli podariti jagru: kotlovinasta ploščica in dejanja vredni napis. No, stari lovec, ki je tolkel priznanje v baker, je bil pametnejši od nas vseh in je sredi dela odnehal.

In tako drobim kruh in ga vržem skozi mrežo zdaj eni, zdaj spet drugi živali. Opazujem ju. Ta inteligentna, silovita, viteška divjad je pri nas docela ekskomunicirana! Ne krade kur kot lisica ali italijanski infanterist, ne trga ovac in ljudi — pa vendar jo lahko po mili volji masakriráš. Še zdaj je na Vipavskem popularen neki trgovski pomočnik, ki je po prvi vojni z desetico, namenjeno kljunačem, podrl svinjo. Streljaš jo s šibrami (zakon je daleč), debelina seveda ni važna, važno je, da počí. Z idealkami, z vsemi krogli, kar jih premore tuja (in domača...) industrija. Še sreča, da Slovenci ne operiramo z zastrupljenimi puščicami! Ni pa med nami najbrž nikogar več, ki bi se ji upal iz oči v oči nastaviti osten med noge. Bolj radi se v njeni bližini oziramo po krepkih drevesih z nizkimi vejami.

Če bi bil kmet visoko v hribih, pravi tisti, ki je pospravil sedem lisic, bi drugače govoril. No, bil sem ondan na pogonu v hribovskem Lomu, junaskem gnezdu prvih partizanov, in se pogovarjal s kmeti. Tovariši v naši lovski družini so

nameravali prirediti za sklep sezone večerjo, na jedilniku so bili tudi ajdovi žganci. Nak, ajde pa že dolgo več ne sejemo, reče gospodinja, utrujena po celonočnem rajanju, včeraj je bila namreč poročila sina. Odkar je pri nas več srn kot plevela, se kmetu ajda ne obnese. Ográdi jo z žico, s krpami, z vseh vrst klopotci, s še tako grozljivimi strašili in šklepetavimi piskri, srna pride in ajde ni več. In tako gospodar drug za drugim. Srečamo Jurča, ki je dal vse svoje fante v boj in nobenega dobil nazaj, z nekakšno pošgarsko kapico sedi pred hišo in nas nahruli: Nosite puške, meni pa srne razsajajo po njivah, prekletó! Peljem invalida, ki je rinil s palico in z berglo ter dežnikom pod pazduho z Mosta vkreber, doma je nad Logom, in spet: Vse noči ne spim, udarjam po ponvi in plašim! Pa mislite, da se hudič boji? Vse osmukano, vse popaseno, vse razdejano! Razbojniki, tale srnjad!

Če bi merili na iste vatle — mar dela prašič večjo škodo? — Če bi torej merili na iste vatle, bi morali na srne neusmiljeno, z vsem, kar premorejo naši domači arzenali! Srnam odpuščamo, plemenitega ščetinarja, ki ti prav tako nič noče, če mu nič nočeš, pa obešamo na križ. Nevarno zbežljane medvede morajo najprej sodišča obsoditi, zagrenjenega gosta naših mračnih grap pa lahko nekaznovano pobrizga še tako zarjavela prednjača, napolnjena s čevljarskimi žebli. Gledam ti dve črni gmoti, kako spokojno hrustata kruh od moje štruce, ti elegantno-groteskni telesi, ki sta kakor kepa sesirjene dinamike, tiste drobcene, pametne oči pod dedkovskimi obrvmi, in se spomnim na vzklik iz Avčinove Tišine: Blažena naša Slovenija! In na Mikuletičevo balado v prozi Spomini starega merjasca, ki me je z erjavčevsko besedo pre-

Foto Z. Orel

vzela tja do skopega meménta: Pri takem izva-
janju lova na nas črnuhe se lahko zgodi, da bodo
lovci kaj kmalu zaman iskali odtise naših park-
ljev po gozdovih! Tedaj jim bo žal — a pre-
pozno. In na letošnji novi SOS Blaža Kržeta z
imperativnim naslovom Spremenimo odnos do
divjih prašičev.

Mar ga ne bi začele najprej spreminjati, če je
že zakon počasne, lovske družine? Za pokušino?
V svojih poslovnih bi lahko določile lovopust,
zaščitile brejo in vodečo svinjo, mladiče, odpra-
vile elektriko, plačale tisto malo škode kmetu iz
včasih kar precej bogatih blagajn, obsodile kot
mrharja streljača, ki greni tej nesrečni živali
življenje s svojim svinčenim poprom in tako
naprej? Celjani so že zaorali in ledino spreme-
nili v plodno zemljo.

Pred vojno je v Lovcu tekla hudo krvava tintna
pravda proti zajcu, sadjarji in vrtičkarji so ši-
lili zobotrebce in zlivali vrelo smolo raz svojih
ograj zaradi tistih nekaj zajčjih zob v sadnih
debljih. Pa se še tako hud slamnati dim končno
poleže in na pogoriščih po navadi zavladala pamet.
Naj bi tokrat zavladata že prej.

In tako se je, lahko noč, družba spet razšla, da
bi jutri na večer, v nedeljo, znova sedla k isti
mizi.

In k podobnim vprašanjem.

V zvezi z gamsi

Ivan Cvek

V preteklih dveh letih je bilo v našem glasilu
precej pisanega o pravilnem oziroma nepravil-
nem odstrelu gamsov. Pozdravljam pobudo tova-
rišev Lamprehta in Keliha, pa tudi članke vseh
drugih v zvezi s to problematiko. Kljub različ-
nim stališčem menim, da so zelo pozitivni in po-
učni, ker le na tak način, z javnim obravnav-
anjem torej, lahko izluščimo bistveno od nebistve-
nega in kar naj bi bilo do nadaljnjega pravilo
pri odstrelu gamsov v Sloveniji. Zdi se mi, da bi
vzporedno z razjasnjevanjem stališč okoli od-
strela morali razpravljati tudi o vseh drugih
faktorjih, ki prav tako vplivajo na pravilen ali
nepravilen odstrel, na kakovost trofeje, število
divjadi, na njeno kondicijo, dednost itd. V zvezi
s tem, ko razpravljamo, kakšni gamsi padajo,
oziroma katere naj bi v bodoče izločali in ka-
tere pustili, bodisi za razplod bodisi za vrhunske
trofeje, se poraja tudi tolikrat zastavljeno vpra-
šanje, in to med starimi lovci-gamsarji, kako
v različnem prirodnem okolju na strelno raz-
daljo in v danem trenutku spoznati pravega od
nepravega, starega od mladega, kozo od kozla,

mladiča od kozleta, oslabelega (bolnega) od zdra-
vega, na paši v tropu vodnico od drugih, zlasti
v času prska osamljeno ali doječo kozo od ja-
lovke. In kaj je v vseh teh primerih izrazito po-
oblikah in značilno po obnašanju, vidno na prvi
pogled itd.? To so debate, ki se vodijo tudi s ti-
stimi naredbodajalci, ki žele, da se odstrel šte-
vilčno in etično realizira, tako kakor so plani-
rali. Gotovo je, da si vsak lovec-gamsar načelno
želi kapitalno trofejo ali vsaj pravilno gojitve-
no. Toda dober pogled je včasih vse kaj dru-
gega kakor dober, kar nam kažejo razne od-
strelne statistike. Če problemu okoli ocene
divjadi dodamo še težke terene, v katerih se
pred prskom ali po njem pretežno drže starejši
kozli ter s tem v zvezi nezadostno kondicijo
mnogih lovcev, hlapčevsko toleranco ali preti-
rane materialne interese, ki dovoljujejo inozem-
skim gostom streljati vse, kar pride pred puško,
nekompletno opremo, neustrezno orožje in mu-
nicijo, dolge naporene poti, nestrpnost, nešportne
pobude, bahavost, neznanje in plen za vsako
ceno, potem lahko ugotovimo, kje tičé vzroki.
da padajo premlade ali za odstrel neprimerne
živali. Menim, da bi k rešitvi vsaj tega proble-
ma lahko mnogo pripomogli izkušeni gamsarji
s članki, zlasti iz predelov, kjer je gamsji lov
tradicija in kjer so se gojitvene teorije v praksi
izkazale. Seveda bi tak odstrel smeli vršiti le
posebno večji in kvalificirani lovci ali izjemno
tudi drugi lovci ob njihovem vodstvu.

Kjer želimo stalež kvalitetno izboljšati, smemo
odstreliti le tisto, kar ni primerno za razplod in
nam narava sama že na kakršen koli način in
v obliki nakazuje, tako glede na starost, spol,
kondicijo ipd. Za ta namen, mislim, bi bilo
treba:

1. Stvarno oceniti stanje staleža in analizirati
celotno situacijo v lovišču.
2. Izpopolniti vsestransko izobrazbo lovcev-gam-
sarjev.
3. Razdeliti lovišče na revirje in na osnovi pro-
učitve razmer postaviti program dela ter z njim
zadolžiti skupine lovcev po revirjih, s čimer bi
uvajali dejansko samoupravljanje.
4. V program dela zajeti vse dejavnosti uprav-
ljanja z loviščem za vsak revir, vključno ukrepe
proti boleznim in parazitom.
5. Predlog za odstrel bi dajala upravnemu od-
boru določena skupina lovcev za vsak revir ter
vršila tudi nadzor nad izvajanjem programa,
zlasti odstrela.
6. Z devizno realizacijo nabaviti preko lovske
organizacije po bolj dostopnih cenah primerne
daljnogleda, kvalitetno orožje in municijo. Na ta
način, mislim, bi v marsikateri družini storili
korak naprej tako glede pravilnega odstrela
kakor gojitve.

Ker je naše glasilo pretežno večini naših lovcev
skoraj edini stalni posredovalec novih odkritij
na področju lovske znanosti, bi s kontinuirano

Foto Z. Vidic

serijo člankov dopolnjevali strokovno znanje lovcev-gamsarjev in lovcev nasploh.

Sedaj je lov na to veličastno divjad pri kraju in tudi dela v lovišču je manj. Lovci-gamsarji ste odložili risanice, pa primite za pero in posredujte vaše bogato znanje svojim tovarišem. S tem bo marsikateremu mlademu gamsu — po lovsko etičnih in pravih gojitvenih načelih — podaljšano življenje v korist zdravega in krepkega gamsjega rodu.

Ni pa dovolj, da vse to le enkrat napišemo. Za nami gre naraščaj, gredo mladi lovci, ki se morajo učiti in zato jim moramo znanje z besedo in pisanjem posredovati, da postanejo lovci po čustvu in znanju.

Težki koraki

Alojz Černuta

Lepo je poslušati lovca, lovca z dušo in srcem, še posebno gamsarja. Z nasmejanim obrazom pripoveduje, ko pa se spomni na preteklost, se zresni. Besede mu tečejo težko z jezika, kot bi bile mlinski kamni. Nehote se zresniš tudi sam in deliš z njim bolečine in razočaranja.

Tu pod Mangartom je bilo pred vojno žalostno z našimi gamsi. Primorska je bila pod Italijo. Naša lovišča so izkoriščali bogati tuji zakupniki,

katerim ni bilo mar za gojitev. Naš človek, delavec in kmet, ni imel pravice do lova. Kot dobrega gornika so ga bogati gospodje izkoriščali le kot gonjača. Med vojno in kasneje v Coni A pa se je ukvarjal z lovom vsak. Razširil se je divji lov — zaradi mesa. V tem času lovišča niso bila nadzorovana. Gams se je bolj in bolj umikal v neprehodne stene, v sive skale, ki so mu edine nudile varno zavetje.

Po priključitvi Primorske k novi Jugoslaviji smo našli prazna lovišča. Divjadi je ostalo komaj za seme. Tedaj se je pričel uvajati lov po zakonitih predpisih. Sicer pa je bila to težka naloga, ker ni bilo mogoče v enem letu preiti iz stare miselnosti v novo. Pričela se je vzgoja lovcev v tem smislu, da vidijo v divjadi splošno družbeno premoženje, užitek in trofejo. Z umnim gospodarjenjem so se revirji polnili. Najboljši rezultati pa so se kazali pri gamsih. Vsak gamsar je bil ponosen na uspehe, ne samo na to, da so gamsi postali krepki in zdravi, ampak tudi na to, da si lahko videl gamsa od struge reke Koritnice pa do vrha vsakega grebena. Stalež gamsov se je iz leta v leto večal in začeli smo misliti tudi na lovski turizem, ki prinaša vsaj nekaj v blagajne LD. Zahvala gre dobremu lovskemu kadru in še posebno vodstvu LD. Vsa leta smo lovci nesebično vztrajno gojili in sedaj skoraj dosegli bonitetni stalež. Z večanjem števila divjadi se je večalo tudi število članov.

Lov na gamsa je zelo naporen in zato zahteva celega lovca. Pripravljen mora biti na večurno hojo, srečanje s strmimi policami, snegom in dežjem. Biti mora res gamsar, da se počuti med gamsi kakor doma. Pravi gamsar dobro pozna svoje gamse, ima mirno kri, in preden dvigne puško, ve, kaj lahko strelja in kaj ne.

Že smo si torej meli roke in mislili, da so končno le prišli za naše gamse dobri časi... Nastopilo je lovsko leto 1968/69. Lovci petelinarji smo hodili med razigrane črne svate. V plaziščih smo tu pa tam, kakor vsako leto, našli ostanke gamsjih kosti, ker zima in plazovi poberejo nekaj živali. Napolnili smo solnice, saj je to potrebno, ko pridejo gamsi spomladi na zeleno pašo. Vse je teklo v najlepšem redu, le vreme je večkrat nagajalo, da smo bili še v prostem času prisiljeni ostati doma. Iz doline smo opazovali koze in videli, da vodijo po enega ali dva krepka mladiča. Veselili smo se ob številnem prirastku.

Napočil je junij, z njim pa lepo in toplo vreme, kar pretoplo za ta čas, ker toplote še nismo bili navajeni. Kot blisk se je med lovci raznesla novica, da so v lovišču LD Bovec uplenili bolnega gamsa. To je potrdil tudi inštitut v Ljubljani in dal diagnozo — kužna gamsja slepota. Najprej smo mislili, da se bo dalo to omejiti. Okuženo področje je bilo le na Svinjaku in Sončnem vrhu, blizu meje lovišča LD Log pod Mangartom, ki je takoj sklicala lovski posvet. Udeležili smo se ga vsi prosti lovci. Najprej smo sklenili odstraniti

Foto A. Cernuta

Slepi 7-letni kozel

solnice na mejnih področjih in drugo — pregled vsega lovišča.

Lovišče smo pregledali in nikjer nismo opazili bolnih gamsov. Z inštituta smo dobili opise, tako da smo se lahko poučili, kakšna je ta za nas nova bolezen; vedeli smo le, da je kužna.

Začel se je mesec julij. V lovišču LD Bovec so uplenili že več bolnih gamsov, nekaj pa že tudi v gojitvenem lovišču »Triglav«. Dan za dnem smo nadzirali lovišče, če je le dopuščalo vreme, najbolj pa zahodne meje, kjer se je bolezen pojavila. Do avgusta nismo opazili nič nenavadnega. Potem pa se je začela katastrofa. Goste megle in dež so nam preprečevale ves teden vstop v lovišče. Dne 4. avgusta smo uplenili prve štiri slepe gamse v lovišču LD Log pod Mangartom. Dva dni kasneje pa kar 16. To je bil velik udarec za lovišče, ki mu je gams glavna divjad. Ta dan bo našim lovcom ostal vedno v spominu. Kar smo 20 let gradili, se je začelo podirati. Okuženo področje se je razširilo nad Bavšico, dolino Soče na gojitveno lovišče »Triglav« in vse vzhodne meje lovišča LD Log pod Mangartom. Lovci smo bili potrti. Težko smo čakali vsakega našega lovca, kaj nam bo povedal ob vrnitvi z lovskega pohoda.

Na posvetu v Trenti se je formiral štab za zatiranje slepote, ki se sestaja vsak ponedeljek v Bovcu. Tu je pojasnil bolezen tudi univ. prof. dr. Stane Valentinčič. Kljub vsej požrtvovalnosti pa se je okuženo področje širilo do Triglava in Mangarta.

Počasi smo začeli dojemati, da moremo pomagati le toliko, da lajšamo trpljenje divjadi z odstreljevanjem bolnih živali, ne glede na starost

in spol. Do septembra je bilo uplenjenih največ gamsov. V navedenem mesecu se je bolezen pojavila tudi v lovišču LD Kranjska gora, v oktobru pa tudi v Italiji. LD Log pod Mangartom je že prej obvestila italijanske lovce o bolezni, na kar so budno pazili.

Tudi sam sem bil veliko v lovišču, kjer sem opazoval bolne in zdrave gamse. Prizorov z bolnimi gamsi ne morem zbrisati izpred oči. To so doživljaji, ki omehčajo vsako srce in oči se ne hote orose. Videl sem vse faze obolenj, od vnetja, ko je oko rdeče, pa do popolnoma izteklih oči. Bolni gamsi se malo gibljejo, kar je tudi razumljivo. Če pa so splašeni in da le še nekoliko vidijo, se brž umaknejo v ruševje, koder jih je težko najti. Videl sem tudi kozliča, ki je vodil kozo, posebno na nevarnih mestih mu je mati pritiskala glavo k zadnjim nogam in stopala za njim. Popolnoma slepi pa so se prav malo gibali. Na prostoru, kjer je slepec ostal, je bila navadno trava popolnoma popašena. Na treh, štirih krajih sem videl, kako so slepi gamsi v breg izgrebli vdolbino, kjer so ležali in čakali usodo. Videl sem tudi slepce s presekano spodnjo čeljustjo in izbitimi zobmi. To pomeni, da so z glavo iskali primerne opore za noge. Nekateri so zašli v strme robove in docela slepi niso našli izhoda. Izčrpani in shirani so ležali na robu in čakali smrti. Sto metrov nad takim gamsom sem opazil orla, ki je prežal na plen. Več gamsov smo odstrelili v nedostopnih stenah, da do njih nismo mogli. Nekateri so po strelu zdrknili v globoke prepade. Kljub vsem prizadevanjem nismo mogli do njih. Tako nismo mogli poslati glav na inštitut v Ljubljano.

Uplenjeni gamsi so po večini koze s kozlički. To je tudi razumljivo, ker se bolj družijo v tropu in se lažje okužijo. A bolezen ni pobirala le starih in slabotnih živali, ampak vse od kraja. Med njimi so bili tudi gamsi z zelo dobrimi trofejami. Z oktobrom se je bolezen nekoliko unesla. Kasneje uplenjeni gamsi so kazali, ko da imajo bolezen starejšega izvora. Kaj je temu vzrok? Morebiti hladnejši čas in ker v mrazu ni muh, ki so se sicer v rojih pasle na mrhovini. Ali razredčeni stalež?

Dne 19. 11. sem uplenil 7-letnega kozla. Z daljnogledom sem ga že zelo daleč opazil. Bil je v strmi steni. Obnašal se je povsem normalno. Večkrat se je prenehal pasti in se je obračal proti meni. Bil sem radoveden, kakšen je in sem se mu začel približevati. Ko sem mu bil že precej blizu, sem mislil, da me je opazil, ker je stopil iz stene v žleb. Ko sva ga z bratom dalje opazovala, sva začela sumiti v njegovo zdravje. Obrnjen je bil proti nama in se drgnil ob smrekovo vejo. Telesno je bil precej krepak. Dlaka pa je kazala, da ni dobro prebarvan. Šele, ko je stopil od veje, sem opazil, da ima pod očmi gnojne izcedke. Z bratom sva stala 80 m pod njim, brez vsakega kritja, a gams naju ni videl. Šele,

ko sem zaropotal s kamnom, se je zdrznil, odskočil in zažvižgal. Stopil je v steno in kar dobro plezal. Po strelu je takoj padel. Na sredini obeh oči je imel bele, gnojne izcedke. Mogoče se je tako obnašal, ker je bil prsk. Sicer vem, da se takšni gamsi zelo radi skrijejo v ruševje. V zadnjem času so bili uplenjeni samo gamsi z boleznijo starejšega izvora. Na novo obolelih nismo našli.

V dolini Koritnice sem videl 13 gamsov, od njih so bile samo 4 koze, drugi pa močni kozli z lepimi trofejami. Le enega kozla sem ocenil na 3 do štiri leta. Dokaz, da je bolezen predvsem prizadela koze. Na zadnjem družinskem posvetu smo ugotovili, da je stalež gamsov še vedno precej ugoden. V nekaterih predelih se čuti pomanjkanje koz, medtem ko je kozlov občutno preveč. Nobena redkost pa niso koze, ki vodijo po tri mladiče. Prevzele so namreč osirotele mladiče poginulih koz. Vendar, kar smo odstrelili, še zdaleč niso vse izgube. Prišteti moramo vse poginule, ki smo jih našli. Toda koliko je neugotovljenih, ki so bili za hrano planinskim orlom in krokarjem?

Še vedno upamo, da se bo bolezen ustavila. Če se bo z zimo stanje izboljšalo in bo za naprej dobro, se bo pri nas stalež v 2—3 letih popravil. Če bi se pa bolezen ponovila v nastopnem letu tako množično in v takem obsegu, bomo morali gojiti gamse najmanj 15 let, da bomo imeli stalež kakor pred letom.

Slepec s presekano spodnjo ustnico

Foto A. Černuta

Iz Uradnega lista SRS, št. 38, od 12. 12. 1968

Na podlagi drugega odstavka 7. člena zakona o lovstvu (Uradni list SRS, št. 22-122/66) izdaja republiški sekretar za gospodarstvo v sporazumu z republiškim sekretarjem za notranje zadeve

PRAVILNIK

o organizaciji lovsko-gojitvene čuvske službe

1. člen

Organizacije, ki gospodarijo z lovišči oziroma s površinami, izvzetimi iz lovišča (v nadaljnjem besedilu: organizacija), morajo organizirati lovsko-gojitveno čuvske službo po določbah tega pravilnika.

2. člen

Lovsko-gojitvena čuvske služba mora skrbeti za gojitev in varstvo divjadi.

3. člen

Za opravljanje lovsko-gojitvene čuvske službe mora imeti organizacija glede na potrebe lovišča enega ali več lovskih čuvajev. Dvoje ali več organizacij ima lahko skupnega lovskega čuvaja, če je s tem zagotovljena izpolnitev nalog lovsko-gojitvene čuvske službe. Število čuvajev in način opravljanja njihovih nalog določa organizacija z lovskogospodarskim načrtom.

4. člen

Lovski čuvaj ima zlasti tele dolžnosti in pravice:

1. skrbi za izvajanje ukrepov za gojitev divjadi, ki jih določa lovskogospodarski načrt in drugi splošni akti organizacije;
2. skrbi za varstvo divjadi s tem, da uničuje roparice, preganja lovske škodljivce in preprečuje nedovoljen lov;
3. lahko legitimira vsakogar, ki lovi ali se mudi v lovišču s pripravami za lov z očitnim namenom, da bo lovil, sme začasno vzeti priprave za lov ali lovski plen osebam, ki love ali se mude v lovišču, če nimajo dovoljenja za lov ali če utemeljeno sumi v verodostojnost dovoljenja ali izkazila;
4. odkriva in prijavlja pristojnim organom kršitve lovskih predpisov.

Lovski čuvaj mora posvečati pozornost tudi varstvu narave in prijaviti pristojnim organom vsako uničevanje narave (uničevanje zavarovanih nelovnih živali, zavarovanih rastlin in podobno).

Predmete, ki jih je lovski čuvaj začasno odvezel, mora izročiti v hrambo organizaciji; ta jih mora oddati organu, pristojnemu za kaznovanje osebe, kateri so bili predmeti odvzeti.

5. člen

Lovski čuvaj mora imeti izkaznico lovskega čuvaja. Izkaznico izda organizacija za tekoče koledarsko oziroma lovsko leto v skladu s svojim splošnim aktom. Vsako leto se njena veljavnost podaljša za naslednje leto. Lovski čuvaj, ki mu je prenehala ta funkcija, mora najpozneje v treh dneh po prenehanju funkcije vrniti izkaznico organizaciji, ki jo je izdala.

Obrazec izkaznice je predpisan v prilogi tega pravilnika, ki je njegov sestavni del.

6. člen

Lovski čuvaj lahko nosi lovsko strelno orožje v skladu s predpisi o nabavljanju, posesti in nošenju orožja.

Lovski čuvaj sme uporabljati orožje samo za izvrševanje svojih nalog po predpisih o lovstvu, za svojo obrambo pa ne preko meje, ki jo dovoljuje zakon za silobran.

7. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati pravilnik o lovskih čuvajih (Uradni list LRS, št. 16-73/56).

8. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

Št. 323/A-07/68

Ljubljana, dne 11. novembra 1968.

Soglašam!

Republiški sekretar
za notranje zadeve:

Slavko Furlan l. r.

Republiški sekretar
za gospodarstvo:

Svetko Kobal l. r.

OBRAZEC IZKAZNICE LOVSKEGA ČUVAJA

(velikost 105 × 75 mm)

Izkaznica ima dve strani.

Prva stran:

Ime organizacije, ki izdaja izkaznico.

Izkaznica

....., (primek in ime) (prebivališče)

..... lovski čuvaj za lovišče

..... (št. osebne izkaznice)

Št.

V, dne 196.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

Veljavnost izkaznice se podaljšuje

za leto 19.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

za leto 19.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

za leto 19.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

za leto 19.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

za leto 19.....

pečat

..... (podpis izdajatelja izkaznice)

Druga stran:

Lovski čuvaj ima po 4. in 6. členu pravilnika o organizaciji lovsko-gojitvene čuvajske službe zlasti teledolžnosti in pravice:

1. skrbi za izvajanje ukrepov za gojitev divjadi, ki jih določa lovskogospodarski načrt in drugi splošni akti organizacije;

2. skrbi za varstvo divjadi s tem, da uničuje roparice, preganja lovske škodljivce in preprečuje nedovoljen lov;

3. lahko legitimira vsakogar, ki lovi ali se mudi v lovišču s pripravami za lov z očitnim namenom, da bo lovil, sme začasno vzeti priprave za lov ali lovski plen osebam, ki love ali se mude v lovišču, če nimajo dovoljenja za lov ali če utemeljeno sumi v verodostojnost dovoljenja ali izkazila;

4. okriva in prijavlja pristojnim organom kršitve lovskih predpisov.

Lovski čuvaj mora posvečati pozornost tudi varstvu narave in prijaviti pristojnim organom vsako uničevanje narave (uničevanje zavarovanih nelovnih živali, zavarovanih rastlin in pod.).

Predmete, ki jih je lovski čuvaj začasno odvzel, mora izročiti v hrambo organizaciji; ta jih mora oddati organu, pristojnemu za kaznovanje osebe, kateri so bili predmeti odvzeti.

Lovski čuvaj lahko nosi lovsko strelno orožje v skladu s predpisi o nabavljanju, posesti in nošenju orožja.

Lovski čuvaj sme uporabljati orožje samo za izvrševanje svojih nalog po predpisih o lovstvu, za svojo obrambo pa ne preko meje, ki jo dovoljuje zakon za silobran.

Pregled trofej koroškega kota, uplenjenih v lovskem letu 1967/68

Mirko Lamprecht

Ob koncu lovskega leta 1967/68 je bilo prvič zapušeno lovskim družinam, da same pregledajo in ocenijo uplenjene trofeje parkljaste divjadi. Po družinah so bile izvoljene ocenjevalne komisije, ki so svoje zaupano jim delo dobro opravile. Ocenjene trofeje smo potem za naš koroški kot razstavili v Mežici v hotelu »Peca«. Sodelovale so lovske družine »Peca«, »Bistra«, »Koprivna«, »Pogorevc«, »Jamnica«, »Prežihovo« in »Strojna«. V odboru za to prireditve so bili vsi starešine omenjenih lovskih družin, pod vodstvom N. Dretnika, kateremu gre tudi največ priznanja za uspelo prireditve.

V nedeljo, 19. 5. 1968, ob 9. uri je bila odprta razstava trofej. Po otvoritvenem govoru N. Dretnika je imel M. Kumer daljše poročilo o problemih lovstva pri nas, podprto z obsežnimi analizami in statistikami. M. Lamprecht pa je podal nekaj misli o gojitvenih problemih, s posebnim poudarkom na naše gamse. Prireditve so se udeležili tudi predsednik LZ Maribor Ivo Skerlovnik, predsednik gojitvene komisije pri LZ Maribor V. Podgornik in mnogo lovcev iz sosednih družin.

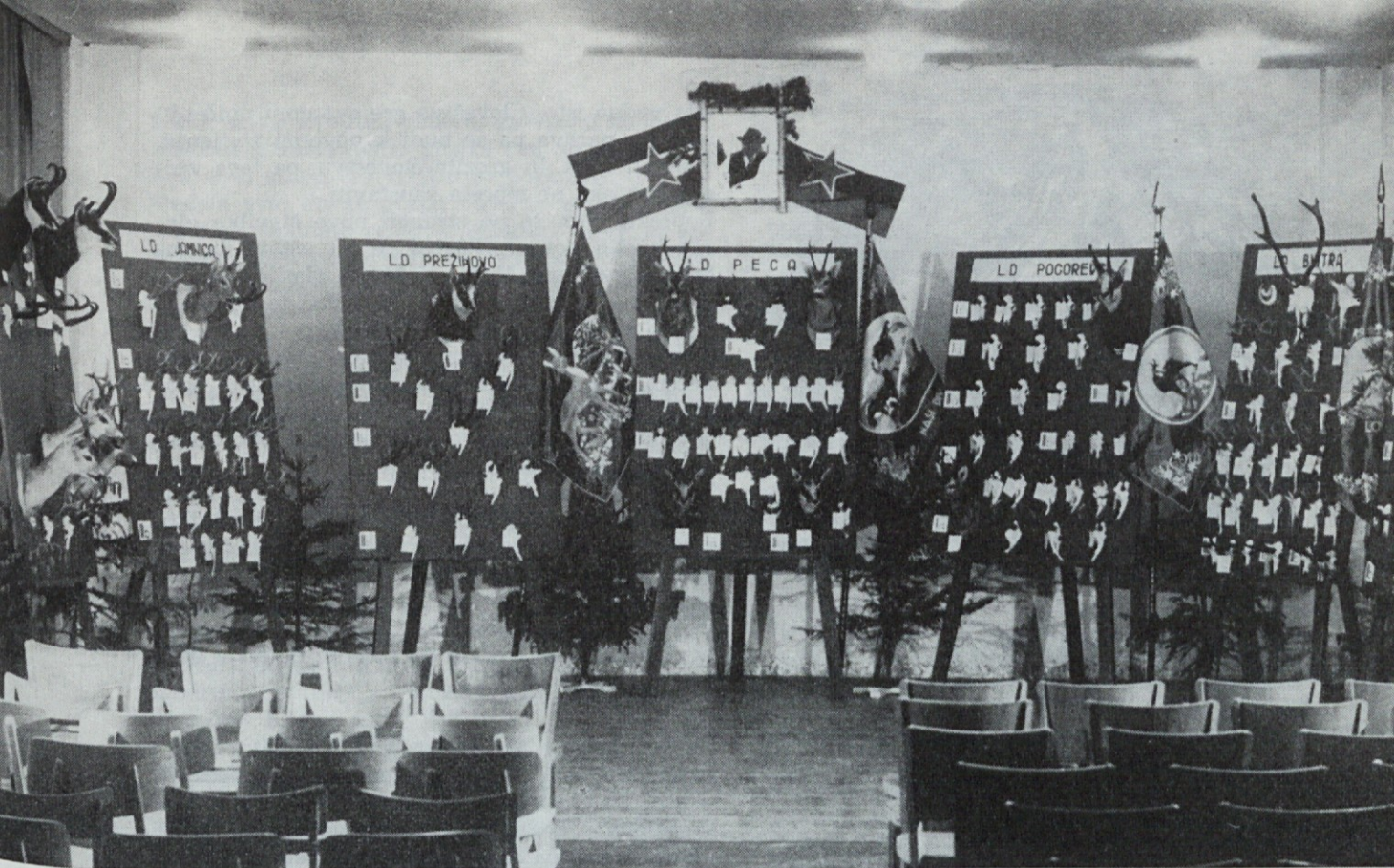

Foto R. Vončina

Razstava lovskih trofej v Mežici

Po uvodnih govorih in pozdravih so si lovci ogledali trofeje in izmenjali svoje misli ter pri tem sklepali in razširjali poznanstva in prijateljstva. Razstava je bila odprta dva dni, da si jo je lahko ogledala tudi šolska mladina. Ob zaključku je M. Kumer, kot dolgoletni predsednik ocenjevalne komisije, ob navzočnosti družinskih ocenjevalnih komisij kritično pregledal ocenjene trofeje in pri tem podal svoja mišljenja in pripombe. Na splošno je bilo ocenjevanje dobro opravljeno. Najdejo pa se še naivneži, ki skušajo s podtaknjenim zobovjem slepomišiti s svojimi trofejami.

V tem pogledu zgledno postopa LD »Jamnica«, tako da morajo člani uplenjenega srnjaka prinesiti celega na zbirno mesto, kjer ga njihov strokovnjak pregleda in oceni. Plenu izrežejo tudi levo spodnjo čeljust in jo zavrtajo tako, da je ni mogoče pri poznejših ocenjevanjih podtakniti.

Ker je bil pregled trofej zelo zanimiv in poučen, je bilo sklenjeno, da bodo podobni pregledi še, in to vsako leto pri drugi lovski družini.

Če zajca se prepirata

Ančka Salmič

»Ti za mojo mi obračal
izbuljenih ne boš oči,
ker boš sicer drago plačal,
meni — veš — do šale ni!«

»Nič se, bratec, ne mrgóli,
zda je vendar moda taka:
žena vsaka zdaj po volji
lahko izbira si možaka!«

Je prepir oba razdražil,
zajca planeta v pretep.
»Če boš še za mojo lazil,
veš, da ti izpulim rep!«

Kar naenkrat iz zasede
počila sta strela dva;
tretji pač ima dobiček,
kjer prepirata se dva.

Zajklja skrita se režala:
»Bila sta bedaka taka...«
Je v goščavo odskakljala
iskat novega možaka.

Zapiski iz lovske kočē

XII.

Slovo

Janko Perat

*»In vendar še greš, ker moraš tako,
in temni pogum ti daje silo,
da bo smehljaje še zadnjo bolest
tvoje trudno srce izpilo.«*

S. Kosovel »Duma«

Bil je že večer, mrzel in siv, ko sem se vrnil z dela v toplem objemu doma. Zima se je s poslednjimi silami brezupno upirala pomladi, ki je prihajala v deželo. Tudi kos je kljub zimskemu hladu čutil utrip prihajajoče pomladi in zaneseno žvižgal vrh češnje na sosedovem vrtu sere nado ljubezni. Čula se je skozi zaprta okna tudi k meni v toplo zakurjeno sobo in prinašala obet nove pomladi.

Večerja še ni bila pripravljena, otrok še ne iz šole, zato sem se za čas prepustil razpoloženju. Počasi se je mrak spremenil v noč in črni trbadur je prenehal z večerno pesmijo.

Prižgal sem luč. Na mizi so me čakali časopisi in pošta. Nič posebnega. Nekaj vabil na sestanke vabilo na otvoritev slikarske razstave in prospekt za naročilo neke enciklopedije. Odložil sem pošto in pobrskal po časopiših. Tudi v njih nič novega: Vzhod grozi zahodu in obratno. V Nevadi je bil nov poskus s podzemeljsko atomsko eksplozijo in v Sovjetski zvezi je švisnila v orbito nova raketa s satelitom. Prelivanju krvi na Daljnem Vzhodu še ni konca in napetost na Bližnjem Vzhodu ne popušča. Lakota v nekaterih afriških in azijskih deželah dobiva katastrofalen obseg. Državniki se pogovarjajo o razorožitvi, medtem ko največje in najbogatejše države hitijo z gradnjo protiraketnih naprav. Nič novega. Že leta in

leta vedno isto. Človeštvo gre svojemu uničenju naproti, narava pa se budi k novemu življenju. Kaos in smrt, ki grozita človeštvu, pa tega večnega obtoka ne moreta zaustaviti.

Pobrskal sem še po straneh nove številke glasila bivših borcev. Pogled se mi ustavi na rubriki »Imeli smo ljudi«, v kateri glasilo obvešča javnost o umrlih borcih. Rubrika je zelo obsežna, kajti vedno več jih odhaja.

V njej skoraj vsakokrat srečam obraz in preberem ime, ki se mi je globoko vtisnilo v spomin v težkih, a slavnih dneh našega boja za svobodo, za človekovo dostojanstvo, za boljši, pravičnejši družbeni red.

Tokrat pa sem bil še posebno pretresen; opazil sem sliko tovariša in prijatelja. Umril je Rajko, partizan, lovec, gamsar. Poslednji Robinzon na prelomu dvajsetega stoletja. Gledal sem njegovo sliko. Iste, meni tako znane poteze, isti od sonca in vetra ožgani obraz. Ali je mogoče, da se ne bova nikoli več srečala na najinih poteh v gorske višave?

* * *

In spomnil sem se najinega poslednjega srečanja v koči na Gori. Nisva se poprej dogovorila, da se snideva. Toda, ko sem po večurnem vzpenjanju zlezal na obronek, od koder se je že čisto od blizu pokazala lovska koča in sem opazil dim, ki se je vil iz dimnika, sem vedel, da je v koči Rajko.

»Zdravo, Rajko! Kaj te je privedlo sem gor?« sem ga neumno vprašal.

»Prišel sem po dokaze, da sem še za kaj, da še živim,« mi je z nasmeškom odgovoril in krepko stisnil roko. Najbrž je z mojega obraza bral začudenje, zato je dodal: »Dokler bom živ, bom hodil sem gor.«

»Še dolgo boš živ, ti stara kost!«

»Kdo ve?«

»Ne kvasi neumnosti! Ali imaš pripravljenega kaj čaja?« sem ga prekinil, obesil puško na klin ter snel nahrbtnik.

Ko sva pripravljala načrt za popoldanski lov, sem medtem z užitkom srebral topli čaj. Ura namreč še ni bila poldne in pred nama je bilo še dobre štiri ure časa, da pogledava za gamsi. Ko sem se spočil in sva pokosila, sva zaklenila kočo in se odpravila pod vrh Gore, kjer si prepadi podajajo roke. Dan je bil sončen in prijetno hladen. Ko sva prišla med robove in še nisva bila prav pripravljena za lov, je iz rušja nenadoma planil močan gams, ki sva ga lahko samo opazovala, saj sva imela puški še na ramah. Po njegovi postavi sodeč, je bil gams star. To je dokazovala njegova tršata glava z zabrisano masko in rjavkasto črna dlaka. Vsekakor primeren za odstrel. Lahko bi ga bila streljala, če bi bila pripravljena. Toda v tej kratki razdalji, ko se je gams umikal po strmi vesini navzgor, tega nisva niti poskusila. Ko se je povzpел vrh

rebri, se za trenutek ustavil, zažvižgal in izginil onstran v razdrapano grapo, sva se spogledala oba istih misli, češ veljalo bi poskusiti.

Vedela sva, da se grapa onstran zopet dvigne v strmo, skalnato reber, z velikimi ruševimi zaplatami med skalovjem. Sklepala sva, da se bo gams tam najbrž ustavil. Eden od naju bi moral okrog vrha in počakati na rebri, drugi pa bi zalezoval v smeri, kamor se je gams umaknil. Toda nisva se mogla sporazumeti, kdo naj bi šel na stojišče; oba sva bila pripravljena prepustiti drug drugemu ugodnejši položaj pri zapiranju vrh rebri. Zato sva odločitev prepustila žrebanju s slamico. Rajko je potegnil daljšo, kar je pomenilo, da bo on čakal, jaz pa poganjal.

Rajko je odšel s hitrim korakom, jaz pa sem počakal. Opazoval sem sence robov, ki so padale čez prode in segale skoraj do gozda. Večno mladi veter je česal travo in božal ruševje. V tišem šelestenju in šepetanju narave sem prisluhnul melodiji o lepoti in sreči, ki se je zlila z nebesno modrino. Minilo je tričetrt ure in prišel je moj čas. Krenil sem. Vrh rebri sem postal in z daljnogledom preiskal prostor onstran grape. A razen skal, travnatih zaplat in ruševja okrog njih nisem ničesar opazil. Gams pa je lahko skrit kdo ve za katero skalo ali ruševjem. Oprtal sem puško, da bi mi ne bila v napoto. Spust v grapo je bil težavnejši, kot sem predvideval. Moral sem se oprijemati z obema rokama, zato sem nehote rušil kamenje. V takem položaju, z obrazom proti skali, prilepljen kot pajek, nisem mogel videti, kaj se dogaja v rebri za mojim hrbtom. Šele strel mi je povedal, da sem prepodil gamsa. Kolikor sem le mogel hitro, sem se povzpел do Rajka, ki me je že čakal.

»Padel je v ognju,« je rekel, »in k sreči obležal na mestu. Lep je.«

Najprej sem se oddahnil. Potem sva odlomila vsak svoj rušev vršiček in stopila k mrtvemu gospodarju skalnih višin. Dediščina v najini krvi je terjala njegovo smrt. Dvoje je v lovcu: pred in med lovom opojno vino, potem grenki pelin. »Najprej gams,« sem rekel.

Rajko je spoštljivo pokleknil z leve strani k plenu, mu vtaknil v gobček zadnji grižljaj, da se mu kot uplenitelj simbolično oddolži za njegovo žrtev.

Potem se je obrnil k meni. V njegovih očeh ni bilo več veselega sijaja.

»Drugi je uplenitelj,« sem zopet rekel. Pomočil sem vršiček v kri na zevajoči gamsovi rani, ga položil na klobuk in ponudil z levico Rajku. Roka, ki je nekoč v hudih bojih mirno držala brzostrelko, mu je rahlo drhtela, ko je segel po okrvavljen vršiček. Snel je klobut in si ga zataknil na desno stran.

»Lovski blagor!« sem rekel in mu stisnil desnico. »Hvala,« je odgovoril Rajko nekam odsotno.

Sama sva bila vrh skal, ki jim je veter obrusil robove. Le jata svetlih oblakov je polzela nad

nama pri tem prastarem lovskem obredu. Sama med sivimi skalnimi oltarji.

Potem sva gamsa iztrebila in ga ritensko položila na skalo, da mu je otekla kri.

Spet sva sedla poleg mrtvega gamsa. Rajko mu je dvignil glavo na kolena in s prsti odmaknil dlako ob rogljih. »Trinajst ali štirinajst let ima in najbrž več kot sto deset točk. Samo enega še starejšega imam na steni.«

Med njegovim opraviлом sem opazil, da je gamsova spodnja šoba tesno pritisnjena k zgornji. Pogosto, a ne vselej, se zgodi, da je pri mrtvem gamsu spodnja šoba povešena, odprta. Tedaj pravijo stari lovci, da se gams smeje in da kliče drugega. Za to vero starih lovcev sva vedela tudi midva.

»Glej, tvoj gams se pa ne smeje,« sem se pošalil.

Rajko me je zamišljeno pogledal in mirno odgovoril:

»Da, to je moj zadnji.« Njegov glas je bil tako prepričljiv, da sem ga začudeno in skoraj vznemirjeno pogledal.

»Beži no! Zdaj boš pa še ti nasedal starim vražam.«

Rajko je spustil gamsovo glavo in me resno pogledal:

»Videl boš, da bo res.«

»Daj no mir! Kaj te prijemlje?«

»No, prav. Pojdiva! Večer prihaja in če ne bova pohitela, naju bo ujela noč, še predno prideva do koč.«

Nisem mu več odgovoril. Mislil sem si, da ga je pač obšla otožnost, praznosta, ki prevzame skorajda vsakega lovca po uplenitvi, kajti uplenitev je izpolnitev, je vrhunec in potem pride praznina, padec. V srce se naseli otožnost in včasih tudi očitek. Molče sem mu pomagal oprtati gamsa in molče sva krenila navzdol proti koči.

Ko sva se spustila do gozda, so vrhovi smrek postajali že črni in na zahodu je umiralo karmínasto večerno nebo.

Rajko je odklenil in vstopila sva.

Po večerji, ki sva jo pripravila z združenimi močmi, sem iz vdolbine pod mizo izvlekel steklenico črnine. Ko sem rekel, da se pač spodobi zaliti uspešen lov, je Rajko spet začel s svojimi mračnimi razglabljanji.

»Prav imaš. Kar zalijva ga, saj je zadnji.«

»Če boš tako govoril, ne bom pil.«

»Da, nekaj časa prenašaš, molčiš, potem se nabere. Resnico ti povem, da me že nekaj dni ne zapusti občutek, da se poslavljam. Zato sem tudi prišel sem gor. Tega občutka, da sem poslednjič na Gori, zadnjič s teboj tukaj v koči, se ne morem znebiti. Ves dan se samo poslavljam od skal, od viharikov, macesnov...«

»Ne bodi no tako čustven. Si se mar sprl z ženo?«

»Rajši pijva! Vino prežene težke misli.«

»Pijva!«

Po lovsko sva trčila s kozarcema v levicah in izpila.

»Nisem se sprl z ženo. Ne, druge stvari so. Zato pijva!«

»Kaj te vendar grize?«

»Mnogo stvari je. Najprej, da je zdravnik pred dobrim tednom zmajeval z glavo, ko je pregledoval tiste moje praske iz vojne. Sumim, da se mi v glavi nekaj razrašča, čeprav mi nočejo odkrito povedati. Zdravnik je rekel, da moram vsak mesec na kontrolo. Če bi pa čutil poslabšanje, pa takoj.«

»E, ne smemo misliti vedno najslabše. Staremu partizanu se ne spodobi, da bi pretiraval s takimi mislimi. Že marsikaj sva prestala.«

»Saj tudi to je, kar me pekli. Pri partizanih sem dal vse od sebe. Boril sem se za boljši jutrišnji dan, kot smo se vsi. Zdaj pa...«

»Pijva in pusti to! Življenje je pač težko, čemu bi ga delali še težjega.«

»Saj skušam. Toda jezi te vendarle. Glej, vso mladost sem pustil v vojni. Po vojni bi lahko še kaj postal. Toda držali so me v vojski, češ da potrebujejo predane ljudi, da ustvarimo novo vojsko iz mladih ljudi, prežeto z duhom naše revolucije. Čez pet ali šest let pa ti rečejo: mlade potrebujemo, ti pa si častno odslužil in pojdi! Upokojili so me. Primerne službe nisem dobil. Invalida niso nikjer marali. Potrebovali so mlade. Naj bi mar začel piti? Ne! Izbral sem si samoto in Goro, da vsaj ljudi ne vidim.«

»Saj ni tako hudo. Preskrbljen si. Ne bi si smel delati utvar o popolnoma pravični družbi, saj vsako družbo sestavljajo ljudje, ki niso vsi dobri, nesebični in kaj jaz vem kaj še vse.«

»Imaš prav. Saj tako skušam misliti, toda kadar se pritihotapijo spomini na vojno in na vse, kar sem prestal, potem... O, potem je hudo. Daj, trčiva še enkrat!«

»Na zdravje, Rajko, stara kost! Saj je bil dan tako lep. Človek mora izkoristiti in užiti vsak lepi dan, kakor da bi bil poslednji. Saj se tudi jaz vedno, kadar se vračam v dolino, poslavljam od Gore in koče. In vedno se vprašam: kdo ve, če se bom še vrnil. A se vračam leto za letom in redno vsako leto se tu srečava. Boš videl, spomladi, ko bo zapihal ruševce, se spet snideva...«

* * *

Kos je že zdavnaj prenehal s svojo pesmijo. Zjutraj se bo spet oglasil, kajti pomlad je blizu. In na Gori bo kmalu zagrulil ruševce. Ko se bom povzpел na obronek, od koder se vidi pod gorskim slemenom čepeča koča, se iz dimnika ne bo kadilo. Rajko se je od nje za vedno poslovil. Tudi jaz pridem na vrsto, ko ji hiteč v dolino poslednjič dvignem lovski klobuk v slovo.

Konec

Po lovskem svetu

Napačni kos ali lov po italijansko

Zidarski delavec Mario de Faveri iz Alessandrie v Italiji se je podal v vinograd na zalaz. Zaslíšal je, da je nekaj zašumelo in je brž sprožil: železničar Stefano Rimassa, ki je prav tako gledal za zajci in divjimi kunci, je obležal v ognju.

Pri Salernu je šel Davide Pelusa s prijateljem Mariom del Gaudio na lovski izlet. Ko je Gaudio v gozdu snel puško z rame, se je naboj s šibrami sprožil in zadel prijatelja v prsa. Pelusa je v bolnici umrl.

Ob Padu, nedaleč od Voghere, je zidar Guerrino Nobile z bratranec Rolfinom hotel streljati ptiče. Skrila sta se bila v grmovje in posnemala kosovo prepevanje. Njun stric Primo Lanfranchi, ki je prišel za njima, je slišal klic lažnega kosa, pomeril in ustrelil. Rolfino je bil mrtev takoj, bratranec Guerrino pa hudo obstreljen.

Po zadnjem dnevu avgusta, ko se prične lovna sezona, sme 1,4 milijona Italijanov svoje čisto

bedno življenje razveseljovati v sproščeni lovski sli. S šibrenicami dvocevki in repetirkami lahko treskajo vsepovsod, kjer ni izrecno prepovedano — tudi na privatnih tleh in zemlji, če ni ograjena.

Lastniki posestev se pred neljubimi nimrodi iz mesta lahko branijo zgolj z nezakonitimi sredstvi: v provinci Cuneo so lani nastavili s strihinom zastrupljene kose mesa, 36 lovskih psov je poginilo.

Lovno dovolilnico lahko v Italiji dobi za sezonsko takso od 50 do 80 mark (160 do 250 novih dinarjev) vsakdo, ki ima le količkaj ugodno policijsko spričevalo o obnašanju. Lovski izpit ni potreben. Dovolj je, da pokaže zavarovalno polico, ki so jo vpeljali lani in ki je takoj povzročila, da je število lovskih nezgod — naraslo: če ti ni treba plačati iz svojega žepa, streljaš pač bolj nepremišljeno.

Vojska 1,4 milijona* italijanskih nedeljskih strelcev maršira vsako leto na decimirani stalež živali: velika divjad se v Italiji najde le še v zavarovanih naravnih parkih in tako imenovanih »lovskih rezervatih«. Celo lisice, kune in jerebice so v številnih predelih Italije že zdavnaj izumrle. V provinci Torino, enem od najboljših lovskih področij Italije, je ob začetku letošnje lovne sezone živelo 12 000 fazanov in 6000 zajcev. Nanje je prežalo 30 000 lovcev province in vsaj prav toliko iz sosednih z divjadjo revnih provinc — nekaj več kot polovica lovne živali na lovca. A že prvega lovne dne je padlo — in to je že kar pravilo — osemdeset odstotkov staleža divjadi. Nadaljnjih deset odstotkov je izkrevavelo v gošči ali poginilo od okužb. V preostalih štirih mesecih pa pride na enega zajca po sto lovcev.

Ker je po poljih in gozdovih najti komaj kaj, kar bi se še dalo ustreliti, se je pretežni del italijanskih lovcev specializiral na ptice pevke in selivke: kose, drozge, škorce in prepelice, ki jih v Italiji (prav tako kot škrjance) štejejo za posebno poslastico.

Le kdor premore mnogo denarja, lahko v Italiji lovi uspešno. Gre v enega od številnih »lovskih rezervatov«, kjer zajcev in fazanov mrgoli, plača vstopnino in sme streljati, dokler ima denar. Ko zapušča lovišče, mora še enkrat k blagajni: en fazan stane 32 mark (okrog 100 novih dinarjev), zajec pa do 50 mark (okrog 160 novih dinarjev). Za časa lovopusta lastniki rezervate zopet napolnijo: na Madžarskem in v Jugoslaviji nakupijo novih zajcev.

Kdor je pravočasno prijavljen, lahko v severozahodnem italijanskem naravnem parku Gran Paradisu upleni celo gamsa in kozoroga, seveda zgolj stare in bolne živali. Dva strela na kozoroga — v prisotnosti lovskega nadzornika — stane 3000 do 6400 mark (okrog 20 000 novih ali 2 milijona starih dinarjev). Devetindevetdeset

odstotkov lovcev pa si ne more privoščiti ne lovskih rezervatov ne zalazov v naravnih parkih. Tako streljajo pač na vse, kar jim pride pred cev. Tako iztrebljajo — ker lastovic ne ločijo od škrjančkov — tudi take vrste ptic in divjadi, ki so celo v Italiji zaščitene.

Že dolga leta delajo v italijanskem parlamentu vedno nove osnutke zakonov, ki naj bi zajezili venomer naraščajočo armado italijanskih nedeljskih lovcev: z višanjem taks, s strogimi lovskimi izpiti in prepovedjo lova na ptice pevke. Toda vlada ne tvega nobenih ostrih ukrepov. V Italiji je 250 tovarn lovskega orožja, ki na leto napravijo 450 000 pušk. Industrija lovske opreme zaposluje 65 000 delavcev in uslužbencev; država dobi od tega na davkih okrog sto milijonov mark (čez tristo milijonov novih dinarjev ali trideset milijard starih) na leto. Vrh tega je vsak od 1,4 milijona lovcev tudi volivec. Le posebni ekscesi dožive kazen: italijanski lovci si zalazov ne smejo lajšati z magnetofoni, ki posnemajo ptičje glasove; tudi ne smejo streljati s puškami, opremljenimi z dušilci poka.

Iz znanega nemškega časopisa
»Der Stern«, št. 44, od 28. 10. 1968,
prevedel Francé Avčín

Pripomba prevajalca: Proti takim nemogočim, za prijatelja narave že kriminalnim razmeram bi kmalu krenili tudi pri nas, če bi obveljale težnje iz nekaterih južnih republik po regalnem lovu — in teorija, da mora z divjadjo upravljati tista organizacija, ki upravlja z zemljiščem, njenim biotopom.

Stalež divjadi v ZSSR

St. Hubertus 1/1969 poroča, da cenijo stalež zajcev v Rusiji na 20 milijonov. Konec lovne sezone ostane kakih 60 000 divjih prašičev, 200 000 lisic, 55 000 kun, 250 000 soboljev. Risov je kakih 25 000 in jih vsako leto uplenijo okoli 5000. Volkovi so iz centralnih področij evropskega dela Sovjetske zveze domala izginili, cenijo jih vsega le še na ducat. Zato pa živi v Sibiriji in na Daljnem vzhodu še 8000 do 9000 volkov. Letni odstrel rjavih medvedov cenijo na 10 000, to je nekako desetina skupnega staleža. Beli medvedi so docela zaščiteni in jih cenijo na 10 000 do 20 000. ZSSR ima okoli 700 000 losov. Lovski veččaki računajo, da lahko brez škode na leto odstrele 60 000 do 70 000 losov, medtem ko je tej divjadi v Sovjetski zvezi na začetku tega stoletja grozilo izumrtje. Lenin je podpisal naravovarstveni dekret, ki je zaščitil losa. Danes žanjejo sadove te modre odločitve.

O. A. — M. Š.

* Pripomba uredništva: To število je verjetno točnejše kot v članku »Gran Paradiso«, Lovce št. 11/1969, kjer avtorja omenjata dva in pol milijona lovcev v Italiji.

Lovski oprtnik

»Nepravilna vzgoja psov goničev« ali česa ni v lovskem zakonu

Na dopis A. Ozebka, objavljenem v »Lovcu« št. 10/1969, stran 318, smo prejeli več dopisov in nasvetov, kako naj LD Planota prepreči lov s psi goniči na srnjad. Povzetek iz teh dopisov je naslednji:

Iz Ozebkovega pisanja ni povsem jasno, ali je bil srnjak šilar streljan pred psom, oziroma ali je bil pes spuščen po strelu ter je po krvnem strelu prišel za srnjakom. Toda na podlagi Ozebkove pripombe, da nekateri člani LD Planota še vedno streljajo srnjad pred psi, se lahko bolj nagibamo k sklepu, da je bil srnjak streljan pred psom.

Srnjak je bil pravilno streljan s kroglo, toda ker je bil »krepak« šilar — skoraj gotovo ni bil II b, pač pa II a, kakršnega ni v odstrelnem planu.

Iz Ozebkovega prispevka ni razvidno, ali v LD Planota nekateri člani streljajo divjad pred psi na brakadah ali posamičnih lovih. 19. člen zakona o lovstvu SRS prepoveduje streljati srnjad (parkljasto divjad, razen divjega prašiča) na brakadah. Doslej še ni spremenjeno pravilo, da je brakada skupni lov z najmanj dvema psoma za glasen lov in najmanj tremi lovci. A nekateri menijo, da ta že od nekdaj veljavna in kasneje v pravilniku za izvajanje lovskega zakona iz leta 1949 uzakonjena definicija brakade ne velja več, češ da omenjeni pravilnik že zdavnaj ni več veljaven.

Drugi lovci pa trdijo nasprotno, da neoziraje se na omenjeni, ne več veljavni pravilnik še vedno drži pravilo, kaj je brakada, češ da je veljalo še prej, ko ni bilo napisano in da velja kot lovski uzus še sedaj. Da velja še sedaj, dokazuje sedanji lovski zakon sam. Če ne bi namreč priznaval te definicije, potem bi jo moral spremeniti, ker izraz »brakada« uporablja. Vsak posameznik se vendar ne more izmišljati, kaj je brakada.

Lovski zakon torej prepoveduje streljati srnjad na skupnem lovu, na katerem sodelujejo najmanj trije lovci in najmanj dva psa za glasen lov — oziroma ne prepoveduje streljati srnjadi na posamičnem lovu pred psom. To zadnje pa je v nasprotju z etičnim načelom, ki ga je osvojila naša lovska organizacija, da namreč

parkljaste divjadi (razen divjega prašiča) tudi ne streljamo pred psom na posamičnem lovu. V novem zakonu, ki ga pripravljajo, bi bilo torej treba eno z drugim uskladiti.

Dah srnjadi je tako močan, da poprečnemu pasjemu nosu ni težko to divjad poiskati in jo goniti. In če jo že pred njim streljamo ter s tem dajemo psu veselje, je razumljivo, da pes na lovu drugega ne bo iskal in gonil kot srnjad. V resnici je to nepravilna vzgoja psa, kakor piše A. Ozebek, saj se tak gonič povsem pokvari oziroma se nauči tega, česar dober pes delati ne sme.

LD Planota je osvojila stališče, da srnjadi v nobenem primeru pred psi goniči ne streljajo. Člane, ki se tega ne drže, je treba postaviti pred disciplinsko razsodišče in jih izključiti iz LD. Pri zbiranju dokazov naj še posebno sodeluje lovski čuvaj. Če pa lovska družina sama ni tako močna, da bi napravila red, potem naj ga napravi področna zveza oziroma preko nje občina.

Uredništvo

Zaščita divje race mlakarice

Zbor delegatov lovskih družin ter gojitveni odsek Lovske zveze Novo mesto sta na svojem sestanku dne 25. 11. 1968 sprejela sklep, s katerim sta predlagala občinski skupščini Novo mesto, da na svojem območju za nedo-

ločen čas zaščiti divjo raco mlakarico.

Skupščina občine Novo mesto je na seji dne 27. decembra 1968 sprejela odlok o zaščiti divje race mlakarice, na podlagi katerega je na območju občine Novo mesto dovoljeno loviti omenjeno raco le v času od 1. januarja do 15. februarja, v okolici gradu Otočec, in sicer od jezua nad gradom do izliva potoka Drnovec v Krko pod gradom, pa je lov za nedoločen čas prepovedan skozi vse leto.

Omenjeni odlok je bil objavljen tudi v Dolenjskem listu.

Namen ukrepa je jasen in razumljiv. Otočec s svojo okolico postaja čedalje bolj osrednje dolenjsko turistično središče. Krka je na odseku med vasjo Otočec in Strugo posebno slikovita, polna otočkov, tolmunov, rastlinstva in pravi raj za pernat divjad pa tudi ribe. K temu se pridružuje še turistično rekreacijski pomen tega predela, kjer se letno ustavi nekaj sto tisoč turistov z vsega sveta. Zadostni razlogi torej za prizadevanje, da se ohranijo naravna bogastva, med katere sodi na prvo mesto divjad. Kaj je bolj privlačno za oko, kakor gledati račjo družino, ki brezskrbno plava od otočka do otočka in si išče hrano?

Razprava ob sprejemanju navedenega odloka na seji novomeške skupščine je bila izredno živa in tudi značilna. Večina odbornikov, med njimi tudi lovci, so se zavzemali, da bi zaščitno območje še povečali in da bi kazalo zaščititi vso pernat divjad na območju okoli gradu Otočec. Predstavniki lovske družine, v katere lovišče spada tudi Otočec, pa so menili,

Krka pri Otočcu

Foto P. Romanič

da bodo lovci s tem ukrepom prizadeti.

Žalostno je, da so v lovskih vrstah še vedno taki, ki najdejo lovski užitek zgolj v streljanju, ne pa predvsem v gojenju in varovanju divjadi, dragocenega okrasa narave.

P. Romanič

Moj doživljaj z medvedom

Dne 17. sept. 1968 sem šel zgodaj zjutraj pogledat v Otavnik za zvitoropko. Po stezi skozi gosto smrečje, macesnovje in leščevje pridem na greben, ko se požene proti meni velika črna gmota. Nisem strahopetec, a vendar sem odskočil kar dva metra pod stezo. Ker nisem imel več možnosti umika, sem komaj na 5 metrov ustrelil in črna gmota se je prevrnila za leskov grm. Brž menjam naboj, ker se je žival hotela znova pognati proti meni. Pri tem spoznam medveda, ki ga je strel vendarle omagal, da je zdrsel po zaraslem pašniku. Na srečo sem bil toliko odskočil od medveda, da sem utegnil ustreliti od strani, sicer bi mi trda predla. Obstal sem pripravljen, ker sem slišal brundanje v dolini z zaraslega pašnika, ker bi se bil lahko znova pojavil pred menoj. Ko nisem več slišal glasov, se previdno spustim po grebenu navzdol proti osamljeni kmetiji. Toda ko pridem iz gošče, zagledam medveda zopet na stezi. Tedaj se pa zopet zvali pod stezo in drsi poševno navzdol čez jarek, tam objame drevo in ježno brunda proti meni. Previdno se primaknem bliže, ko se zvali v grapo in spoznam, da je težko ranjen. Oprezno se spustim za njim in vidim, da se po sprednjih šapah mukoma plazi po grapi naprej. Streljam drugič in medved malo zarenči. Ker nisem mogel ponovno streljati, ga obidem in v bližini grape pod njim obstanem. Kmalu se priplazi proti meni. Tedaj mi je odpovedal naboj, ker nisem pravilno ravnal s puško, in medved se je silovito pognal proti meni. Sreča, da sem stal nekaj metrov nad grapo, medved pa ni imel več moči, da bi me bil dosegel; zopet se je zvalil v grapo. Hitro se odmaknem navzgor in se pripravim za strel. Medved se je plazil naprej proti bližnjemu prepadu. Streljal sem znova, toda zgrešil. Brž skočim, da ga dohitim bolj na čistini, kjer počim moj peti, zadnji naboj. Hropeče je zabrundal, obležal in raztegnil svoje močne šape. Bilo je komaj 50 metrov od več ko 100 metrov globokega prepada. Stekel sem do medveda, trdno prepričan,

da je mrtev. Pa mi je postalo nekam tesno, da sem se obrnil in odšel proti 20 minut oddaljenemu domu. V Zakojco sem takoj sporočil najstarejšemu lovcu, da sem uplenil medveda. Kmalu smo z Janezom Štucinom in Jankom Šrefelom, odbornikom naše LD Otavnik, odšli po medveda. Jan-ko, ki je že pol stoletja lovec, si ga je želel pobliže ogledati, in tedaj ga je medved tako ljubeznivo pogledal in pokazal bele zobe, da je Janez naredil odskok, vreden skakalne tekme. Tedaj je Janko hotel oddati usmrtilni strel, a ga je Janez zadržal, češ da to pristoji uplenitelju. Medved je tehtal 85 kilogramov.

Priča je bil tudi nelovec Angel Čelik, delavec pri železnici, Huda južna. Če je kdo pravičen uplenitelj, sem prav gotovo jaz.

Marko Krivec

Pripomba uredništva:

Četudi naše stališče o pravičnem lovu ni enako stališču avtorja, objavljamo njegovo zgodbo, da tako registriramo še en odstrel nedoraslega medveda.

Slaniki in rogovje

Ko sem bil še mladenič, sem začel spoznavati lovsko naravo. Takrat še ni bilo lovskih družin, ampak zakupniki ali pa kmečki lastniki lovišč. Rodil sem se sredi grofovih gozdov in ko sem pasel krave, sem našel slanik, pa nisem vedel, čemu ta steber, zgoraj odžagan in zavrtan. Nekoč, ko sem gnal krave s paše, me je srečal lovec Fortin, ki je imel v zakup lovišče na Štajerskem. Vprašal me je, če sem videl kako divjad. Odgovoril sem, da ne, pač pa sem mu povedal, da sem našel steber in kako je bil izdelan. Fortin mi je pojasnil, da je to slanik ali solnica ali solnik in da mora biti v njem sol, kar je zelo koristno za srnjake, ki ližejo sol za boljšo prebavo in boljše rast rogovja. Ko sem drugi dan gnal na pašo, sem doma skrivaj vzel sekiro in nekaj soli. Gnal sem pa na drugo stran, poiskal primerno drevo in premišljeval, kako bi mogel napraviti tako visok slanik, ker sem bil še majhen. Domislil sem si, napravil oder in naredil slanik. Sveder sem imel le tolik, da sem deblo navrtal le palec globoko. Potem sem naredil še dva taka slanika in kmalu je srnjad obiskovala vse tri.

Po dveh letih sem prišel zaradi teh slanikov v veliko zadrego. Logar Garmadnik, zaposlen kri grofu Thurnu, hkrati lovski čuvaj, je nekega dne pri odkazovanju le-
sa za sečnjo naletel na moj sla-

S plenom

nik. Kmalu zatem sem mu padel v roke: »Pob, sedaj sva pa skupaj! Menda si ti tisti, ki je tamle zgoraj napravil slanik, treba te bo za ušesa.« Prestrašil sem se, da sem zardel in priznal. Pa mi odvrne: »Drugo je vse v redu narajeno, le luknja je preplitvo izvr-tana.« Povedati sem mu moral, kaj me je napotilo, da sem začel delati slanike. Nato mi reče Garmadnik: »Pob, slanikov ne smeš delati, to delajo le lovci in čuvaji!« Tedaj sem se zbal, da bi našel še druga dva slanika, pa sem ju požagal. Zvedel sem namreč od gozdnega delavca, da bodo prihodnje leto v tem predelu sekali les.

Potem sem razmišljal, kakšno je kaj rogovje srnjakov, ki sem jim tako vestno polnil slanike. Neko spomladansko nedeljo sem se odločil, da grem iskat odpadle srnjačje rogove. Že kmalu ob začetku iskanja zagledam za debelo smreko dva rogova. Bila sta lepa, enaka, vsak s tremi odrastki. Misli sem si, da rogove res ni težko najti. Po daljšem iskanju najdem še en rog vilarja. Po triurnem nadaljnjem iskanju, ko sem se po drugi strani vrnil, sem v jarku našel še lobanjo z rogovjem šesteraka. Doma sem vse vestno shranil. Pozneje sem še dvakrat iskal, a brez uspeha.

Do danes, ko sem že 20 let lovec in hodim dosti po lovišču, pa sem našel vsega en sam rog. Najdeno rogovje mi krasí vežni prostor. Toda vse s puško uplenjene trofeje mi ne vzbujajo tako lepih in svetlih spominov kakor tedaj najdeni rogovi, ko sem pasel krave in naredil svoje solnike.

Ivan Fajmut

Foto F. Malin

Pojavila se je vleka z jelenom deseterakom

Vabilo

Nedvomno, da poteka človekovo življenje v nekakih skritih željah in nekem neznanem pričakovanju. To je v pričakovanju jutrišnjega dne. Od doživetij pa nam ostanejo lepi, pa tudi grenki spomini. Če je torej bistvo življenja le nekakšno pričakovanje, moramo lovci skrito priznati, da iskren lovec še posebej pričakuje darove, ki jih nudi zemljanu narava. Zavzetost za naravo prejme lovec z rojstvom in mu ostane do smrti. Človek, ki se je rodil brez teh čustev, zanj lov le malo pomeni. Zgrešena je misel, da se to čustvo more v življenju pridobiti.

In prišlo je vabilo, ki je sprožilo val pričakovanj, tihih, skritih želja:

Lovskim družinam Velenje, Škale, Velunja, Oljka, Ljubno, Radenci, Križevci!

V nedeljo, 6. oktobra 1968, priredi naša lovska družina lov na jelenjad in divje prašiče v revirju Smrekovec-Kal (1569/1329 m).

Zbor lovcev 6. oktobra 1968 ob 6. uri pred hotelom »Kajuh« v Šoštanj, od koder krenemo preko Belih vod do Zaloke. Cesta do Zaloke je prevozna z vsemi vrstami osebnih vozil, vključno s kombiji. Prevoz naj si udeleženci lova organizirajo sami.

Lovci naj vzamejo s seboj ustrezno orožje in naboje. Na jelenjad je dovoljeno streljati z risanico kal. najmanj 7 mm in s kroglo, ki ima na 150 m vsaj 250 kgm zadetne moči.

Za lov na divje prašiče so glede pušk in kalibra enaki pogoji, ven-

dar se lahko uporabljajo tudi krogle iz gladkih cevi (idealke, breneke, smolenke itd.).

Trofeje uplenjenih jelenov in merjascev pripadajo gostom — upleniteljem, in sicer jelenje rogovje (ne glede na kakovost) proti simboličnemu prispevku v gojitveni sklad 150 N din, čakani merjascev pa brezplačno.

Pričakujemo vas v čim večjem številu.

Lovski zdravo!

LD Smrekovec

Točno ob določenem času so nas iz Šoštanja ponesli železni konjički po strmih, vijugastih in dokaj lepih cestah pod vznožje Smrekovca. Tu je bil drugi zbor z navodili za lov, ki jih je podal starešina. Iz lovskega klobuka, v katerem so bili vsi jeleni in merjasci, smo izžrebali številke stojišč.

Pohod na stojišče je trajal celo uro skozi gosto jutranjo meglo. Ko pa nas je megla zapustila, smo šele videli, kje sploh smo. Znašli smo se v strnjenem gozdu, pod orjaškimi smrekami. Skozi gosto vejevje so prodirali tanki sončni žarki, ki so nam v hladnem jesenskem jutru kar dobro deli. Pričakovanje je bilo na višku. Za dobrodošlico na stojišče, kjer sem stal pet ur, so me prvi pozdravili gozdni jerebi. Nikoli jih še nisem toliko slišal z enega mesta. Oglašali so se prav pred menoj, predvsem zato, ker jih je moj bližnji sosed spretno izzival s piščalko. Stal sem nad potočkom, ki me s svojim šumljanjem preko mahovitega kamenja ni motil. Vsiljive domišljije so se porajale ob po-

gledu zdaj v eno, zdaj v drugo stran, da bi skoraj že v prividih zagledal mogočno divjad.

Ko so se zaslišali prvi strel, so sončni žarki predrli mrzlo gozdno senco in postalo je topleje, čeprav je dejansko nastopila lovska mrzlica. Ščasoma sem zaslišal tudi že gonjače, in s tem je popustila tudi napetost.

Tedaj pa presenečen zagledam košuto, ki se umika tik pred gonjači in prečka potoček pod menoj. Pričakoval sem, da bo streljal moj sosed, zato nisem dvignil puške. Ponovno sem bil iznenađen, ko se je košuta v skokih vrnila po isti poti tik mimo dveh gonjačev. Dokaz, da jelenjad res rada udari nazaj.

S tem je bil pogon mimo in mimo tudi misel na strel. Čez čas se je vrnil vodnik s tovariši s stojišč in nas odvedel. Bil je malce nejevoljen zaradi ohlapne discipline nekaterih domačih članov. Povedal pa je tudi razveseljivo vest, da je padel močan jelen, kar je dalo na poti do zbornega mesta povod za živahen pomenek.

V prijetnem razpoloženju na zbirališču se je končno pojavila iz gozda vleka z jelenom deseterakom.

Po ogledu plena in pozdravu lovini nas je starešina zopet povabil vse lovce k lovski zakuski in kramljanju, s čimer je bil zaključen lov in nadvse prijeten dan.

Stane Mlinar

Stari prepri v zatonu

Bil sem kar začuden, ko lansko jesen v Suhi krajini nisem slišal pritožb kmetov zaradi škode od divjadi; ugotovil sem namreč pravičen odnos lovskih družin do povračila škode. Kmet iz Srednjega Lipovca mi je zadevo pojasnil: »To leto (1968) je bilo škode veliko manj, skoraj nič, čeprav je naše polje močno izpostavljeno. Verjetno je temu delni vzrok obilna letina žira in želoda, pa tudi lovci so se potrudili, da ni bilo škode. No, sem in tja je divjad le prišla na njive, pa so škodo lovci kar v redu poravnali.«

Kaže, da dolgoletni problem škode od divjadi in pravične odškodnine zanjo, ki je bil rdeča nit domala na vseh sejah in sestankih v Suhi krajini skoraj 20 let, izgublja ostrino. Še več. Reči je moč, da bodo te spore počasi nadomestili dogovori med kmetovalci in lovskimi organizacijami, dogovori o sodelovanju in skupnem reševanju takih problemov. Iz odnosov med kmetovalci in lovci je potrebno odstraniti togo vztrajanje na obvezni ograditvi polja, prav tako pa tudi vse obli-

ke špekulacije, ki se očituje v pretiranih in neutemeljenih odškodninskih zahtevkih kmetovalcev. S sporazumnimi dogovori bo lažje najti skupni jezik kot s prepri. Kazno je, da se dogovori občanov, s katerimi se rešujejo mnogi skupni problemi, postopno razširjajo tudi na odnose med kmetovalci in lovci. Prav gotovo v korist obojih.

P. Romanič

Kaj vse pride na zajčji vek

Čeprav se je 28. decembra 1968 živo srebro spustilo precej nizko, sem se odpravil k vodi, ker so me zanimala race, pa tudi lisica, ki se rada zadržuje v gozdičih ob vodi. Ker z racami ni kazalo, sem se namestil v bližnje grmovje, izvlekel zajčje večalo, z dimom cigarete ugotovil smer vetra, ki je bil zame ugoden in pričel z vekanjem. To so bili prvi moji poizkusi z zajčjim večalom, zato kaj posebnega nisem pričakoval. Ko se mi je po drugi seriji klicev približal zajec, sem bil prav zadovoljen z glasovi, ki sem se jih naučil doma v kuhinji. Čez kakih 20 minut sem zavekal v tretje in zaslišal, da se mi nekaj s hrupom v diru bliža. Izza grma se mi je v skokih, kakor srnjak v prsku, pokazal divji lovec s puško v roki. Ko se mi je približal na kakih 50 metrov, sem skočil naravnost proti njemu, da je kot okamenel obstal. Na poziv »puško sem« se je spustil v beg, za njim pa tudi njegov pomagač, ki ga prej nisem opazil. Takoj sem obvestil starešino družine in krenila sva za ubežnikoma, ki pa sta nama ušla čez vodo. Nadaljnji postopek je prevzela milica, ki v tem primeru najbrž ne bo imela težkega dela.

Zec

Napravil sem mu posteljo

Šel sem na polje, kjer je ponavadi zajec, če je vetrovno. Ponoči je pihala burja, proti jutru pa utihnila. Ob njivi pri grmiču plevla opazim izkopano plitvo jamico, zajca pa ni bilo v njej. No, si mislim, premislil si je, ker je nehalo pihati. Dejal sem si, popravi ti bom lož, da boš udobneje ležal. In kar z golimi rokami sem mu primerno poglobil ležišče. Drugi dan je pihala burja in rahlo snežilo, pa me je gnala radovednost, da sem šel gledat na lož. In glej, ležal je v pripravljenem ložu. Voščil sem mu miren počitek in odšel.

Viktor Rijoza

Foto F. Pajtler

Kje zajec tiči

Deževnega dne smo bili na lovu in vse je bilo tako rekoč pod vodo. Hodil sem ob potoku in psi niso še ničesar dvignili. Mislim si, kje sedaj tiči naš prefrigani dolgouhec, verjetno nekje lepo na suhem pod kakšnim štorom ali koreninami na bregu potoka. Grem torej k potoku in se sklonim, da pobrem kamen. Tedaj mi pa frkne zajec izpod roke in beži tik ob vodi.

Viktor Rijoza

Kako zatirati klateže

Skoraj ni številke Lovca, da v njej ne bi bili omenjeni klateči se psi in mačke. Čeprav njihovi lastniki trdijo, da niso škodljivi, da so tako rekoč nedolžni, se jim le da dokazati, da niso. In takim roparjem se da stopiti na kremp-lje, čeprav vsakdo nima te možnosti, zlasti ne lovci, ki niso na podeželju. Naj omenim nekaj primerov, ki sem jih sam doživel, čeprav sem šele kratek čas član zelene bratovščine.

Kakor mnogi, sem tudi jaz že iz šolskih let ljubitelj živali, najsi bo divjih ali domačih. Hodil sem še v šolo, ko sem si kupil parček

golobov, ki so se lepo množili. Toda kmalu so se začeli redčiti. Sam nisem vedel, kaj je temu vzrok, dokler tega nisem nekega dne odkril. Bila je meglena jesenska nedelja in v šolo seveda nisem šel. Ravno sem metal golobom in kokošim hranc, ko mi nad glavo zahrušči kragulj, se zaleti v jato golobov, ki so vzleteli, zgrabi enega in odjadra v bližnji gozd. Seveda nisem mogel drugega kakor potožiti sosedu-lovcu. Ta mi je priskrbel past s košaro, v katero sem zaprl belega goloba ter jo skrbno nastavil. Kmalu se je ujel glavni ropar in golobi so imeli mir. Kasneje so tudi drugi zmi-kavti prišli na vrsto.

Seveda sem imel tudi zajce. Dokler sem hodil v šolo, sem jih utegnil redno oskrbovati. Ko pa sem stopil iz šole in imel nove skrbi, sem naredil za kunce ograjo, kakih 20 metrov v kvadrat. Zajci pa so se kmalu znašli in si poiskali večjo prostost izven ograde. Zato sem jih znova zaprl v zajčnice in jih držal v njih do predlanske pomladi. Medtem sem postal lovec in si kupil puško. Zopet sem spustil kunce v boljše zavarovano ogrado. Samice so kotile v rovi, toda mladiči niso nikoli dorasli. Začel sem oprezovati za tatom, toda pravega nisem odkril.

Lani junija pridem iz službe in po kosilu krenem v vinograd na delo. Za vsak primer sem s seboj vzletel puško, če bi srečal kakega muca. Z mopedom sem drvel po gladki cesti med gozdovi, ko 100 metrov pred mano skoči čez cesto rumen maček. Sprva sem mislil, da je manjša lisica, tako je bil velik. Ustavim moped, da vidim, kam se bo maček zavlekel. Ob cesti je rastle pšenica, zato sem jel šariti po pšenici. Namesto mačka skoči zajec iz pšenice in jo ubere v streljaj oddaljeni gozd. Nejevoljen se obrnem, ko opazim, da se majejo žitne bilke. Pripravim puško in se previdno bližam sumljivemu mestu. Opazim rumeno, malo progasto dlako in užgem. Ko pobrem plen, spoznam ponočnjaka, ki mi ga je prejšnji dan opisovala sosedja, in ki ji je odnesel polkilogramsko gnjat. Bil sem prepričan, da bodo odtlej imeli mir moji in divji zajci. Toda ne za dolgo. Teden dni kasneje sem doma pripravil žago za žaganje drv, ko me jazbečar z lajanjem opozori na črno belega muca, ki se je plazil ob vrtni ograji. Puško sem imel hitro pri roki. Pustil sem mucu poslednje veselje in ga opazoval, kako se je plazil v napad. Spretno je skočil čez ograjo, zgrabil bližnjega zajčka in že skok na ograjo. Tukaj pa ga je zadržala bodeča žica, ki se je zataknila za plen, hkrati pa je

zmikavka pozdravila puška, da je z zajčkom vred zdrsnil v ogrado. Zopet so kunci prosto zaživel, a jih je kmalu zopet obšel strah. Nekega večera, ko nisem še dobro zaspal, začne jazbečar na moč lajati. Ko kar v spodnjih hlačah pogledam skozi vrata — bila je mesečina — vidim cucka ob ograji, ki se želi malo pošaliti z zajci. Z vso silo se je zaganjal v močne late, grizel, kopal, toda prešibek je bil. Ko se s puško vrnem na vogal hiše, je kuža sedel in gledal v ograjo, kakor da bi zajce prosil odpuščenja za kaljenje nočnega miru. Zajci pa so tolkli ob tla, kakor bi mlatili. Ker me je že zeblo, sem brž obračunal z njim. Kaj novega sicer nisem povedal, pač pa pokazal, kako dobra vaba so kunci pri hiši za roparje, ki se sami izdajo. Te pa lahko uničijo na razne načine le lovci podeželani.

Ni mi jasno, zakaj imajo v nekaterih hišah tudi po sedem mačk. Zakaj ne bi namesto njih gojili kakih drugih živali? Vem, da je težko uničiti mlade, toda še težje je potem lovčev, ki jih morajo pokončevati, ne da bi lastniki za to vedeli. Slab stalež zajcev in perjadi v nekaterih loviščih je tudi zato, ker lastniki toliko mačk ne morejo prehranjevati, pa jih prepuščajo usodni lakoti.

I. V.

nimi z vejami. Hiteli smo po bregu navzgor in tako kričali, da bi nas skoraj slišala vsa Gorenjska. Bližali smo se vrhu, toda pokati ni in ni začelo. Do lovcev smo prišli vsi znojni in utrujeni. Začuden smo jih spraševali, zakaj niso streljali. Oni pa so nas zavračali in nam očitali, zakaj nismo ničesar spodili in zakaj se nismo držali navodil. Morali smo priznati, da smo bili mi krivi neuspeha prvega pogona. Pozneje smo ugotovili, da so bili trije prašiči v goščah, ki niso bile pregledane. Slabe volje smo odšli na zbirališče.

Vodja lova je pri malici koval z lovci načrt za drugi pogon. Kačja slina je vlila novega upanja in konec je bilo skrbi. Gonjači smo se razporedili v vrsto. Da bi ta pogon bolje uspel in da bi bila disciplina boljša, je bilo to pot med nami gonjači več lovcev.

Tudi tokrat je strel iz puške naznanil začetek pogona. Vsi smo se z večjim upanjem v uspeh pogнали v goščo. Kmalu sva jaz in moj tovariš opazila svež prašičji sled. Še glasneje sva zavpila in se še z večjo vnemo pognala naprej. Že kakih dvajset minut smo se gnali po gozdu, nakar počí prvi strel. Vsi smo obstali in prisluhnili. Nato odjeknejo še trije zaporedni streli. Po zadnjem smo zaslišali močno prašičevo hrope-

nje. Oglasil se je nekdo in spoznal sem svojega očeta. Ko smo prišli do prašiča, je ta še vedno stal na sprednjih nogah in ježno trgal in ruval vse, kar mu je prišlo pod zobe. Še enkrat je rezko počilo in 130 kg težki merjasec je obležal v mlaki krvi.

Do očeta sem jaz prvi prišel. V nepopisnem veselju sem mu čestital in mu krepko stresel roko. Nisem si še dobro ogledal plen, že sem moral domov po konja in voz.

Sedaj 18 cm dolgi merjaščevi čekani krasijo našo lovsko sobo.

Franci Miklavčič
Dolenja ravan,
Poljane nad Šk. L.

Lovska organizacija

»Lectov grad«
LD Šentvid pri Stični

Že pred vojno je marsikateremu kmetu v šentviški okolici pri delu pomagal mali kajzarček Lectov Matevžek. Na delo je hodil vedno bos in še danes se vsakdo starejših spominja njegove majhne postave, kratkih nog in na njih menda na Dolenjskem najkrajših prstov. Doma je bil v Šentpavlu v majhni kajži iz blata, ki pa je ponosno nosila ime »Lectov grad«. Tak naslov je dal tudi Juš Kozak svoji povesti o Matevžku.

Pred leti je najzaslužnejši šentviški lovec, sedaj že pokojni Josip Lavrič, hotel uresničiti svojo zamisel o lovskih zatočiščih. Lovišče LD Šentvid pri Stični je razsežno in severni predeli so krepko »od rok«. Prepričal je lovce in na Felič vrhu (613 m) so prav ob lovski meji 1954. leta zgradili prijazno kočjo. Po Lavričevi zamisli je povsem podobna Matevžkovi kajži, le da je lesena in ne iz blata. Tudi imenovali so jo »Lectov grad«.

Stoji na robu nad Govejaki, priložnostnimi jelenjimi zatočišči in na prelomnici med zasavskimi in dolenjskimi griči. S svojo leseno domačnostjo privablja lovce, da v njej prebijejo noč ali pa si oddahnejo po napornem obhodu tega dela lovišča. V kleti pod podom pa se vedno najde tudi kaka zelenka, ravno prav ohlajena.

Dane Namestnik

Zapozneli gonjaček z lova
v lovišču LD Vinski vrhovi

Mladi pišejo

Lov na divje prašiče

»Hej, lenoba, zbudi se!« je zagrmel močan glas. Bil je moj oče. »Vstani, nad prašiče gremo,« je dodal in odšel iz sobe. Še enkrat sem se pretegnil, skočil pokonci in stekel v hišo, kjer so me že čakali gonjači in lovci.

Kmalu za tem smo hiteli vsi skupaj proti Jelovici, majhni vasici pod Blegošem. Tam je bilo zbornostno mesto, pri Ožbirju. Čakali so nas že drugi lovci in gonjači. Po kratkem posvetu so lovci odšli in zavzeli stojišča po grebenu od Jelovice do Prve ravni pod Blegošem. Gonjači smo se razvrstili po cesti Jelovica—Črni Kal. Tako razporejeni smo čakali na znamenje. Rezek pok je naznanil začetek pogona.

Zavpili smo in se veselo pognali po strmih bregu, poraslem z gostimi smrekami, do dna obrašče-

Foto D. Namestnik

»Lectov grad« na Felič vrhu

Jubilanti

Vekoslav Španger 80-letnik

Ugledni jubilar je član LD Križevci pri Ljutomeru. Njegova lovska pot se začne na Proseku pri Trstu, kjer je bil rojen 31. dec. 1888. Že kot mladenič je hodil s prednjačo čakati race na kraška polja. Leta 1919 je prišel v Mursko Soboto in takoj pristopil k novo ustanovljenemu lovskemu društvu. Od leta 1931 do 1946 je služboval v Mariboru in bil član tamkajšnjega lovskega društva. Leta 1947 je bil službeno premeščen v Veržej, kjer je še isto leto ustanovil LD Križevci ter postal njen starešina. Jubilar je bil mentor lovcem pomurskega bazena in sta mu bila kot prosvetnemu delavcu najbolj pri srcu izobraževanje in ideološka vzgoja mladih lovcev na obeh bregovih Mure. Od leta 1947 je predavatelj za celotni pomurski bazen za vse panoge lovstva in kinologije. Več let je bil tudi član UO LZS in član odseka za bonitiranje lovišč, član UO Lovske zadruge za Slovenijo, član UO LZ Ljutomer in član UO LZ Pomurje. Še sedaj je predsednik več strokovnih komisij, za lovske izpite, za ocenjevanje rogovja, za bonitiranje lovišč in lovski kataster pri LZ Ljutomer.

Za mnoga plodna lovska dela je bil jubilar odlikovan z znakom za zasluge, z redom za lovske zasluge II. stopnje in s srebrnim znakom za kinološke zasluge.

Spoštovanemu in vzornemu lovskemu tovarišu kličemo k visokemu življenjskemu jubileju vsi lovci pomurskega bazena, posebej pa UO LZ Ljutomer, še na mnoga krepka, zdrava in plodna leta ter mu želimo še mnogo ognja na lovskih poljanah.

LZ Ljutomer — J. I.

V LD Rače...

Štefan Graif, 60-letnik, soustanovitelj in član LD Rače, njen večletni gospodar, sedaj predsednik disciplinskega razsodišča. Za svoje zgledno in požrtvovalno delo je bil odlikovan z znakom za zasluge. Jubilar je izkušen in priljubljen tovariš, ki mu je vedno skrb za napredek družine.

Bruno Tobias, 60-letnik, član že od leta 1937 v Ptuju. Leta 1941 je bil izseljen na Hrvaško in se je

po osvoboditvi zopet vključil v lovske vrste, v LD Rače. Več let blagajnik, sedaj predsednik nadzornega odbora. Je tudi vnet ribič.

Tomaž Premzl, 70-letnik, od leta 1925 član LD Starše, kjer je bil gospodar, sedaj član LD Rače in je njen najstarejši član, ki se še vedno udeležuje lovov.

Jaka Novak, 60-letnik, soustanovitelj in član LD Rače, več let član UO, ki vestno opravlja razne naloge. Od leta 1942 je aktivno sodeloval v NOB. Posebno skrb posveča divjadi pozimi.

*

Vsem spoštovanim jubilarom želimo še mnogo let zdravja in lovskega razvedrila v naši lovski družini!

Člani LD Rače — F. V.

Jože Barbo, 70-letnik, soustanovitelj in član LD Trebelno, lovec 50 let, svoj čas podzakupnik občinskega lovišča Trebelno. Vedno vedri lovski tovariš je zgleden gojitelj divjadi, vendar mu zadnja

leta bolezen ne dopušča večjega udejstvovanja v lovstvu. Za uspehe v lovstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge. Dragemu Jožetu želimo, da bi še mnogo let užival lovski blagor!

Člani LD Trebelno

Franc Fajfar, član LD Kovor, praznuje svojo 70-letnico in 50-letnico lovskega udejstvovanja. Nekoč daleč po okolici znan kot eden najboljših lovcev na jazbece, odličen poznavalec stečin divjadi in lova ter neprekosljiv v lovski latinščini.

Kljub prestanim tegobam v dveh svetovnih vojnah je še vedno vzravnal kot mladenič in njegovo oko bistro kot sokolje.

Ob njegovem jubileju mu želimo še mnogo let dober pogled — in da bi nas še večkrat razveselil s svojim humorjem.

Lovski tovariši

Ivan Veršaj, 70-letnik, ustanovni član LD Trebelno, od ustanovitve njen vesten tajnik, dober lovec in vesel tovariš. Za uspehe v lovstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge. S službovanja v makedon-

skih in albanskih gorah pove mnogo zanimivih doživetij, mladim lovcem pa posreduje svoje bogate lovske izkušnje. Našemu Ivanu želimo, da bi še doglo užival po naših lepih loviščih!

Lovci LD Trebelno

Janez Strmec, 60-letnik, član LD Šmartno pri Litiji, lovec od mladih nog, varuh divjadi, učitelj mladih lovcev, požrtvovalen sodelavec, odlikovan z znakom za zasluge. Jubilantu Janezu in lovskega tovarišu želimo še mnogo zadovoljstva v zeleni bratovščini!

Lovski tovariši — D. N.

Štefan Tančak, član in častni član LD Kostanjevica na Krki, njen soustanovitelj in dolgoletni starešina, praznuje svojo 70-letnico in 50 let lovskega udejstvovanja. Velikemu ljubitelju divjadi in spoštovanemu lovskega tovarišu še mnogo zadovoljnih in zdravih let na pohodih po našem lepem lovišču!

LD Kostanjevica na Krki,
A. C.

Umrli

Franc Fortin, Potočnikov oče, član LD Koprivna-Topla, Črna na Koroškem, nas je avgusta 1968 v 64. letu starosti za vedno zapustil. Bil je njen ustanovitelj, prvi starešina, večletni član UO in

lovski čuvaj ter 45 let lovec, ki je največ svojega življenja preživel med Peco in Olševo. Pokojnik je bil velik gojitelj in ljubitelj divjadi ter vzoren učitelj mladih lovcev. Na lovih v Olševi smo se lovci radi ustavljali pri Potočnikovi domačiji, kjer nas je sprejemal nasmejan, poln šale in lovskega humora. Ni pa bil le zaveden lovec, ampak tudi zaveden Slovenec. Ko so prišli prvi partizani na Koroško, so našli pri njem varno zavetišče in zanesljivega tovariša, ki jim je bil vedno na voljo. V jeseni 1943 pa se je moral pred okupatorji zateči v partizane, kjer je bil komandir kurirske postaje vse do osvoboditve. Razen tega je bil več let predsednik krajevnega odbora v Koprivni in je opravljal še druge važne družbene funkcije. Priljubljenega lovca, učitelja in vzgojitelja, iskrenega in požrtvovalnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu!

Lovci LD Koprivna-Topla

Dr. Franc Trampuš, dolgoletni član LD Kamnik, nas je v 81. letu starosti zapustil. Pokojnik je bil na daleč znan in spoštovan pravični lovec in učitelj mlajših, mnoga leta član UO, predsednik nadzornega odbora in disciplinskega razsodišča. Za svoje delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge. Značajnega in odkritega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem in častnem spominu!

Kamniški lovci

Franc Perne, član LD Kamnik, je v 56. letu starosti nenadno preminil. Dolga leta je bil funkcionar lovske družine. Dragega tovariša Franceta bomo ohranili v trajnem spominu!

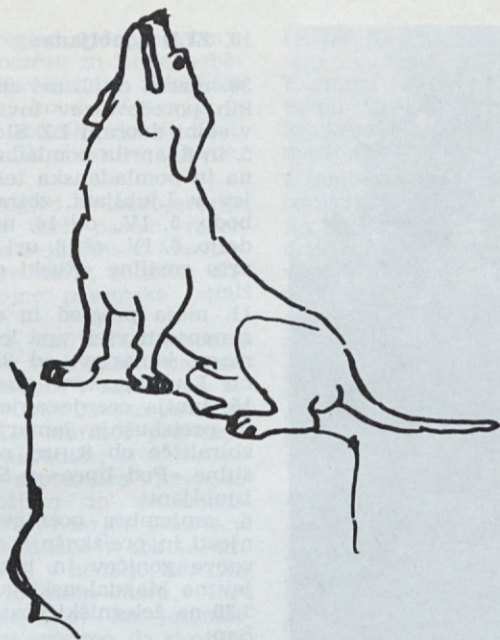
Kamniški lovci

Janko Neržima, častni član LD Kamnik, nas je v 76. letu starosti zapustil. Blagega pokojnika in dobrega tovariša ohranimo v trajnem, lepem spominu!

Kamniški lovci

Janez Majerle, član LD Črnomelj, je v 61. letu starosti podlegel zahrbtni bolezni. Vestnemu in požrtvovalnemu tovarišu časten spomin!

LD Črnomelj — B.

Lovska kinologija

**Kinološke prireditve
v lovskem letu 1969/70**

Če niso določeni datum, kraj in čas prireditve, velja, da jih javi prireditelj kasneje in še pravočasno pristojni pasemski organizaciji, ki določi tudi sodnike. Voditelje tekem, tečajev in seminarjev pa določi prireditelj. Prireditelji so področne lovske zveze. Vse prireditve so v koledarskem letu 1969.

1. LZ Celje:

18. maja pregled in vzrejna preizkušnja jamarjev v umetnem rovu v Žalcu;

25. maja pregled goničev, brak-jazbečarjev, šarivcev in ptičarjev v Celju;

21. septembra republiška tekma po krvnem sledu v lovišču LD Žalec, strokovna izvedba v rokah DLP, pokrovitelj LZ Celje;

18. in 19. oktobra uporabnostna tekma in vzrejna preizkušnja šarivcev v lovišču LD Braslovče;

8. novembra vzrejna preizkušnja jamarjev v delu na planem v lovišču LD Žalec;

15. novembra vzrejna preizkušnja goničev v lovišču LD Rečica ob Savinji;

22. novembra vzrejna preizkušnja brak-jazbečarjev v lovišču LD Rog. Slatina;

7. decembra vzrejna preizkušnja goničev v lovišču LD Šmarje pri Jelšah;

Marca zbor kinoloških referentov lovskih družin.

Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije v sporazumu s prirediteljem.

2. LZ Bela krajina:

20. septembra ob 8. uri ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev na vrtu gostilniškega podjetja (Grad) v Črnomlju;

21. septembra preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev.

3. LZ Gorica:

30. marca ocenjevanje zunanosti ptičarjev v Novi Gorici;

6. aprila pomladanska vzrejna tekma ptičarjev;

8. junija ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev v Desklah pri Kanalu;

22. junija ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev v Tolminu;

10. julija ocenjevanje zunanosti jamarjev;

9. novembra tekma goničev in brak-jazbečarjev.

4. LZ Gornja Radgona:

23. februarja tečaj za vodnike in predavanje o vzreji, vzgoji, šolanju in vodstvu lovskega psa;

20. aprila ocenjevanje zunanosti in pomladanska vzrejna tekma ptičarjev;
28. septembra poljska tekma ptičarjev.

5. LZ Idrija:

6. in 7. septembra ocenjevanje zunanosti goničev in terierjev v Idriji;

28. septembra preizkušnja naravne zasnove goničev.

6. LZ Kočevje:

25. januarja ob 8.30 redni letni zbor kinoloških referentov lovskih družin v kolodvorski restavraciji v Kočevju;

18. maja pregled in ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev v Ribnici, zbirališče ob 8. uri na dvorišču gostilne »Pri Cenetu«, sodnike določijo pristojne pasemske organizacije;

15. junija uporabnostna tekma jamarjev v lovišču LD Mala gora, zbirališče ob 8. uri v kolodvorski restavraciji v Kočevju, sodnike določi Klub jamarjev;

12. oktobra tekma goničev v loviščih LD Dolenja vas in LD Ribnica, zbirališče ob 8. uri v gostilni pri »Korelnu« v Prigorici, sodnike določi Klub za goniče.

Na vseh prireditvah naj bi sodelovali sodniki z območja LZ Kočevje oz. bližnje okolice.

7. LZ Koper:

23. marca pregled in ocenjevanje zunanosti ptičarjev in šarivcev. 12. in 13. aprila pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev;

12. aprila predavanje o vzreji in šolanju ptičarjev;

25. maja pregled in ocenjevanje psov vseh pasem, razen jamarjev;

13. julija pregled in tekma jamarjev v umetnem rovu; dan pred pregledom predavanje o vzreji, vzgoji in delu jamarjev;

14. septembra poljska tekma ptičarjev in po možnosti preizkušnja naravne zasnove šarivcev.

9. novembra tekma goničev, preizkušnja naravne zasnove in delo po krvnem sledu; dan pred tekmo predavanje o goničih.

Točne podatke o času in kraju prireditve določi kinološka komisija pri LZ Koper.

8. LZ Krško:

20. aprila pregled in pomladanska vzrejna tekma ptičarjev, zbirališče ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem, sodnike določi DLP;

Foto inž. I. Kalan

Macesni

27. aprila pregled in tekma jamarjev v umetnem rovu v Cerkljah, zbor ob 7.30 pri Fonziu Vahčiču v Cerkljah, sodnike določi Klub jamarjev;
18. maja pregled goničev in brak-jazbečarjev, od 8. ure dalje, pri gostišču Murko v Krškem, sodnike določita Klub za goniče in Društvo brak-jazbečar;
12. oktobra jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev, zbirališče ob 8. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem, sodnike določi DLP;
9. novembra preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev na Libni, zbor ob 8. uri pri gostišču Jesenšek na Vidmu.

9. LZ Gorenjske:

15. junija pregled za vse vrste lovskih psov na Planini v Kranju;
15. junija na Planini v Kranju preizkušnja jamarjev vseh vrst v rovu, sodnike določi pristojna pasemska organizacija, zato mora prireditelj sporočiti število in pasme lovskih psov;
26. oktobra preizkušnja naravne zasnove goničev vseh vrst v Poljanski dolini (lovišče LD Poljane ali LD Gorenja vas).
Za ekipno tekmo goničev v republiškem merilu v počastitev umrlega kinologa Adolfa Ivanca v Poljanski dolini določi datum in sodnike Klub za goniče.

10. ZLD Ljubljana:

30. marca ob 8. uri zbor kinoloških poročevalcev lovskih družin v sejni dvorani LZ Slovenije;
5. in 6. aprila pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v Ljubljani, zbirališče v soboto, 5. IV., ob 14. uri in v nedeljo, 6. IV., ob 8. uri obakrat na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici;
11. maja pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst lovskih psov, razen jamarjev, od 8. ure dalje na Ljubljanskem gradu;
15. junija ocenjevanje zunanosti in preizkušnja jamarjev v rovu, zbirališče ob 8. uri na vrtu gostilne »Pod lipco« v Stožicah pri Ljubljani;
6. septembra ocenjevanje zunanosti in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev na Magdalenski gori, zbor ob 7.30 na železniški postaji Šmarje-Sap;
13. septembra ocenjevanje in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Logatcu, zbor ob 7.30 v gostilni Korenčan;
14. septembra preizkušnja šarivcev;
20. septembra ocenjevanje in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Mengšu, zbor ob 7.30 pri lovski koči;
3. in 4. oktobra jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev v Ljubljani, zbirališče v petek, 3. X., ob 14. uri in v soboto, 4. X., ob 7.30 na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici.
Vodniki psov ptičarjev, ki želijo, da bi bil njihov pes ocenjen tudi v ostrosti na roparice (jesenska vzrejna tekma), si morajo preskrbeti odraslo mačko sami.

11. LZ Ljutomer:

2. marca predavanje o vzreji, vzgoji, šolanju in vodstvu lovskega psa;
27. aprila pomladanska vzrejna tekma ptičarjev;
26. oktobra jesenska vzrejna tekma ptičarjev;

12. LZ Maribor:

12. in 13. aprila pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v lovišču LD Starše, zbirališče v lovskem domu v Staršah v soboto, 12. IV., ob 14. uri, v nedeljo, 13. IV., ob 8. uri, sodnike določi DLP;
20. aprila tekma jamarjev v umetnem rovu v Staršah, zbirališče ob 8. uri v lovskem domu v Staršah, sodnike določi Klub jamarjev;

18. maja pregled in ocenjevanje vseh vrst goničev in brak-jazbečarjev v Dravogradu, zbirališče ob 8. uri pri hotelu Košenjak v Dravogradu, sodnike določi Klub za goniče in Društvo brak-jazbečar;

18. maja pregled in ocenjevanje lovske psov vseh pasem, razen jamarjev, na sejmišču v Mariboru. od 8. ure dalje, sodnike določijo pristojne pasemske organizacije;

31. maja in 1. junija mednarodna razstava psov vseh pasem na razstavišču (v halah) v Mariboru, za to prireditve vse lovske družine z območja LZ Maribor prejmejo še posebna navodila;

27. in 28. septembra jesenska vzrejna, poljska in razširjena poljska tekma ptičarjev v lovišču LD Rače, zbirališče v soboto, 27. IX., ob 12. uri, v nedeljo, 28. IX., ob 8. uri v lovskega doma v Račah; vodnike psov na jesenski vzrejni tekmi prosimo, da si oskrbe roparice (odrasle mačke) za preizkušnjo ostrosti, sodnike določi DLP;

5. oktobra mladinska tekma in tekma starejših španjelov za ugotovitev lovske zasnove v lovišču LD Duplek, zbirališče ob 8. uri v gostilni v Zgornjem Dupleku, sodnike določi DLP.

Za udeležbo na katerikoli od LZ Maribor predvideni prireditvi se je treba obvezno pisмено prijaviti 14 dni pred prireditvijo!

13. LZ Prekmurje, Murska Sobota:

1. in 2. marca ob 8. uri v domu pomurskih lovcev v Murski Soboti predavanje o vzreji, vzgoji, šolanju in vodstvu lovskega psa; 8. in 9. marca isto predavanje ob 8. uri v gostilni Park v Lendavi; 19. in 20. aprila pomladanska vzrejna in pomladanska tekma v okolici Murske Sobotice, zbirališče obakrat ob 8. uri pred domom prekmurskih lovcev v Murski Soboti, Grajska 11;

20. aprila pregled in tekma jamarjev v rovu, zbirališče ob 8. uri v gostilni Rudolf Zrimski v Moščancih, sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev;

18. in 19. oktobra jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev v okolici Murske Sobotice, zbirališče ob 8. uri pred domom prekmurskih lovcev v Murski Soboti, sodnike določi DLP;

19. oktobra tekma jamarjev na planem, zbirališče ob 8. uri pred domom prekmurskih lovcev v Murski Soboti, sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

14. LZ Novo mesto:

7. marca ob 16. uri predavanje o vzreji, vzgoji, šolanju in vodstvu lovskega psa v prostorih LZ Novo mesto, Cesta herojev 8;

7. septembra ocenjevanje in preizkušnja goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev, zbirališče ob 8. uri na vrtu gostilne Košak v Novem mestu, sodnike določijo pristojne pasemske organizacije;

14. septembra ocenjevanje in preizkušnja goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev, zbirališče ob 8. uri na vrtu »Grmade« v Trebnjem, sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

15. LZ Notranjske:

25. aprila pregled in ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev v Cerknici, sodnike določi Klub za goniče in DBJ;

5. oktobra preizkušnja naravne zasnove goničev v Cerknici, sodnike določi Klub za goniče.

16. LZ Postojna:

22. ali 29. junija ocenjevanje psov vseh pasem in uporabnostna tekma jamarjev v rovu, zbirališče ob 8. uri v parku gozdarskega šolskega centra v Postojni, sodnike določijo pristojne pasemske organizacije;

17. ZLD Ptuj:

26. in 27. aprila pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v okolici Ptuja, sodnike določi DLP.

25. in 26. oktobra jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev v okolici Ptuja, sodnike določi DLP.

18. LZ Zasavje, Trbovlje:

13. julija pregled in ocenjevanje vseh vrst goničev in brak-jazbečarjev;

7. septembra tekma jamarjev na planem, sodnike določi Klub jamarjev;

9. novembra preizkušnja naravne zasnove vseh vrst goničev in brak-jazbečarjev, sodnike določi Klub za goniče in DBJ.

Klub za goniče priredi oktobra ali novembra tekmo za prehodni lovski rog.

Klub ljubiteljev jamarjev priredi oktobra v Staršah mednarodno tekmovalje jamarjev.

Kinološka zveza Slovenije

Jesenska preizkušnja ptičarjev ZLD Ljubljana

je bila 5. in 6. oktobra 1968 v bližini Ljubljane. Vreme je bilo v vsakem oziru ugodno, za delo psov idealno. Divjadi je bilo dovolj, zlasti jerebic, kar je važno predvsem za preizkušnjo ptičarjev. Telesno ocenjevanje je odpadlo, ker so bili psi že ocenjeni. Opazovalcev je bilo primerno število, pogrešal sem pa lovskega naraščaja. Čast nekaj izjemam!

Jesenska vzrejna skupina (mladi psi):

Divna, nemška kratkodlaka ptičarka, JRP 5037, telesna ocena prav dobro, lastnik Drago Golob — 176 točk, II. a. Njeno delo je deloma pomanjkljivo.

Tara Bičevska, nemška kratkodlaka ptičarka, JRP 1849, telesna ocena prav dobro, lastnik Franjo Dolinšek — 145 točk, II. b. Njeno delo je še pomanjkljivo.

Daja iz Dominega vrta, nemška kratkodlaka ptičarka, JRP 5034, telesna ocena prav dobro, lastnik Peter Pečnik — 166 točk, pohvalno priznanje. Deloma pomanjkljivo delo.

Širša poljska skupina (starejši psi):

Dren, nemški kratkodlaka ptičar, JRP 4461, telesna ocena prav dobro, lastnik Janez Žabkar — 213 točk, I. Delo v vseh disciplinah odlično.

Preizkušnja je bila skrbno pripravljena. Vsem sodelavcem in pomagačem lovska hvala!

Ivan Caf,
kinol. sodnik

»Brezglasna« piščalka

Tovariš Aleksander Mostar želi nekaj podatkov o tako imenovani brezglasni, afonični piščali. Nemci jo imenujejo »lautlose Pfeife«. Te vrste piščalke so že dolgo v uporabi in jih izdeluje firma Sprenger v Zah. Nemčiji. Piščalka odaja za človeško uho le sikajoč glas, medtem ko pes sliši pravi pisk. Zvok je namreč tako visok, da ga človeško uho, posebno od blizu, ne zaznava. Višina zvoka se regulira z vijakom, ki je na spodnji strani in se navadno izveleže za $\frac{1}{3}$ do $\frac{1}{2}$. Kako visok naj bo glas, je treba poskusiti. Pač tisti, na katerega pes najbolje reagira. Psa je treba tudi priučiti na brezglasno piščalko, če je bil prej vajen na navadno. Na kakšno razdaljo pes reagira na pisk, je

Foto F. Cvenkel

Temne oči, črn smrček — odlika istrijanca

težko določiti, ker je to odvisno od smeri in moči vetra ter občutljivosti pasjega sluha. Navadno pes še dobro reagira na 100 m, pri ugodnem vetru pa tudi na 200 m. Brezglasne piščalke uporabljajo največ vodniki psov ptičarjev in šarivcev, so pa primerne za vodnike vseh psov. Piščalke prodaja lovška zadruga, kjer imajo v prodaji tudi ves drug pribor, primeren za pse vseh pasem.

Ljuban Zadnik

Popravek

V »Lovcu« št. 11/1969 se v članku »Poslovnik — ogledalo lovske družine«, stran 328, zamenja v drugem odstavku zadnji stavek z naslednjim: Vodniki dobe od upravnega odbora LD dovoljenje, da tu v lovni dobi za šolanje svojih psov odstrele določeno število zajcev.

Tudi objavljeni stavek, ki smo ga zamenjali, bi bil pravilen, če tiskarski škrat ne bi izpustil dveh črk — ne v »lovni«, ampak v »nelovni« dobi. V prejšnji številki »Lovca« objavljeni stavek je namreč nesmiseln, ker upravni odboru LD ni treba preskrbeti nikakega dovoljenja za odstrel zajcev v lovni dobi. Toda če bi upravni odbor LD hotel omogočiti vadbo mladih psov v nelovni dobi (ponekod s šolanjem psov tudi na zajca začnemo že v septembru), potem je sklad-

no s 6. členom zakona o lovstvu treba dobiti dovoljenje za lov na zajca od občinske skupščine oz. njenega organa. Nikakor ne more upravni odbor LD sam dovoliti odstrela zajcev za šolanje psov v nelovni dobi, kar se sem in tja tudi dogaja.

Uredništvo

Prijavljene paritve

1. Resasti jazbečarji:

Knut v. Nassauerland JRJri 340 — Cigo JRJri 305, leglo 18. 3. 1969. Rejec Ivan Verdinek, Lovski dom, p. Orehova vas.

2. Springer španjeli:

Dar Šmohorski JRŠŠ 147 — Dama Pokoška JRŠŠ 129, leglo 22. 10. 1968. Rejec Stanko Janc, Celje, Kraševčeva 4.

3. Nemški kdl. ptičarji:

Dik JRPki 4460, bil na tekmi — Dada JRPki 4289, leglo 16. 2. 1969, rejec Stanko Mlinarič, Ljubljana, Kavčičeva 32.

Arno JRPki 5233 — Aga JRPki 3614, bila na tekmi, leglo 10. 12. 1968, rejec Vladimir Pfeifer, Murska Sobota.

Aro JRPki 4866, bil na tekmi — Pia Trgoviška JRPki 4487, bila na tekmi, leglo 30. 1. 1969, rejec Jožef Pesjak, Brezula 22, p. Rače. Aro JRPki 4866 — Cita Trgoviška JRPki 4047, leglo 2. 3. 1969. Rejec Anton Kirbiš, Starše 76/d, p. Starše.

Dick JRPki 2465 — Drina JRPki 4996, leglo 28. 2. 1969. Rejec Alojz Pregoni, Bilje 10, p. Renče.

Arno JRPki 5233 — Beba Hraščiška JRPki 4236, leglo se priporoča! Leglo 11. 3. 1969. Rejec Štefan Golenko, Ljutomer, Ormoška 17. Aras Prulski JRPki 3764 — Beba Dragučovska JRPki 3763, leglo 11. 3. 1969. Rejec Martin Čurin, Vodobranci 8, p. Kog.

Brin JRPki 4459 — Bistra JRPki 4651, leglo 7. 3. 1969. Rejec Rudolf Bernik, Ljubljana, Podutik, Novo naselje 109.

4. Epagneul bretoni:

Toki JRP EB 181 — Dina JRP EB 110, leglo 31. 1. 1969, rejec Sluga Bruno, Tomažičeva 20, Izola.

Vas Delle Vallate LOI/CE 1423 — Bora Vipavska JRP EB 254, leglo 6. 1. 1969. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, p. Ajdovščina.

Vas delle Vallate LOI/CE 1423 — Lida Vipavska JRP EB 104, leglo 13. 1. 1969. Rejec Dušan Marc, Dolenje 1, p. Ajdovščina.

5. Lovski terierji:

Igor Travnogorski JRLT 2906, bil na tekmi — Linda Trebeljevška JRLT 2711, leglo 8. 2. 1969, rejec Jože Oblak, Visoko 12, p. Idrija. Hajko Turjaški JRLT 2834, bil na tekmi — Mika JRMLT 3258, leglo 7. 2. 1969, rejec Jelko Osredkar, Vaše 30/b.

Kip Pobreški JRLT 2918 — Dida Potoška JRLT 2922, leglo 29. 3. 1969. Leglo se priporoča. Rejec Anton Pegam, Hrastje 1, p. Cerklje ob Krki.

Don Pobreški JRLT 3544 — Vaudnova Pika JRLT 3534, leglo 14. 3. 1969. Rejec Jakob Hlade, Gaj 50, p. Zg. Kungota.

Džoni Osilniški JRLT 2833 — Jata Travnogorska JRLT 2577, leglo 1. 2. 1969. Leglo se priporoča. Rejec Anton Ožbolt, Kočevje, Prešernova 6.

Vrisk Reseniški JRLT 2602 — Cenka JRLT 2683, leglo 4. 1. 1969. Rejec Stanko Šijanec, Muta 144.

6. Brak-jazbečarji:

Jaro JRBj 2037 — Ela Šmohorska JRBj 2042, leglo 24. 2. 1969, rejec Ivan Knez, Strmca 62, p. Laško. Doran JRBj 1462 — Miška JRBj 1703, leglo 24. 11. 1968, rejec Frano Bednik, Preloge 9/a, p. Zg. Ložnica.

Bodo JRBj 1480 — Asa Ortneska JRBj 1600, leglo 29. 3. 1969. Rejec Andrej Pirnat, Kočevje, Rožna ul. 16.

Runo JRBj 1731 — Barka JRBj 2144, leglo 12. 3. 1969. Rejec Leopold Brezovšek, Borovnica.

7. Kratkodlaki istrski goniči:

Arbo Dešna Puštalski JRGki 6951 — Cebra Blegaška JRGki 5372, leglo 17. 3. 1969. Rejka Ančka Udovič, Ljubljana, Krimška 16.

Astor JRGki 5396 — Bela JRGki 3986, leglo 26. 2. 1969. Rejec Janez Rakar, Žalna 2, p. Grosuplje. Ivor Travnogorski JRGki — Iška Travnogorska, JRGki 4827, leglo 13. 3. 1969. Rejec Marko Plestenjak, Podklanec, p. Sodražica.

Ego Belovodski JRGki 5724 — Hajka Kočevska JRGki 4391, leglo 12. 1. 1969. Rejec Adi Pavše, Kot 8, p. Prevalje.

8. Prepeličarji:

Kuno v. Geroweiher JRP Pr 11 — Frika Šmohorska JRP Pr 5, leglo 2. 2. 1969, rejec Stanko Valand, Sp. Poljčane, p. Poljčane.

9. Poentri:

Rex JRP Po 1991 — Lola JRP Po 918, leglo 1. 3. 1969, rejec Polde Maček, Zg. Zadobrova 61.

10. Koker španjeli:

Lux JRŠK 521 — Diana JRŠK 622, leglo 3. 2. 1969, rejec Borut Lesjak, Ljubljana, Rož. dol., C. I/14.

11. Nemški res. ptičarji:

Dax v. Düsseldorf JRP os 1202, bil na tekmi — Bora v. Wildbarren JRPos 1602, leglo 3. 2. 1969, rejec Rado Škraba, Ul. stare pravde 18, Ljubljana.

Dax v. Düsseldorf JRPri 1202, bil na tekmi — Ceda Polenska JRPri 868, bila na tekmi, leglo 24. 2. 1969, rejec Martin Klemenčič, Rabeljča vas 10. p. Ptuj.

12. Res. istrski goniči:

Tarzan JRGri 1200 — Beba (Pika) JRGri 1197, leglo 19. 11. 1968, rejec Rudolf Oražem, Dolenja vas 143.

Barčo JRGri 1463 — Bistra JRGri 1349, leglo 3. 1. 1969, rejec Anton Čadež, Srednja vas 5, p. Poljane.

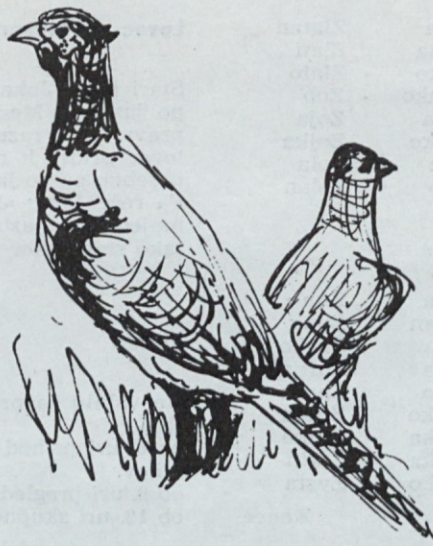
13. Hanoveranski barvarji:

Bor JRB H 52 — Resa JRB H 09, leglo 21. 1. 1969, rejec Zdravko Kosmač, Hotavljje 20, Škofja Loka.

Prijavljene in zaščitene psarne

»Olimje«, za goniče, brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Lovska družina Podčetrtok.

»Orehovec«, za goniče, brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Lovska družina Vransko.

»Vitanje«, za goniče, brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Lovska družina Vitanje.

»Zreče«, za goniče, brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Lovska družina Zreče.

»Zakalvarijska«, za nemške ovčarje, lastnik Jernej Hainz, Maribor, Za Kalvarijo št. 2.

»Borička«, za nemške bokserje, lastnik dr. Zlatko Vilešič, Ljubljana, A. Ošpuh b. b.

»Izpod Štrulca«, za velike pasme psov, lastnik Anton Ažman, Malo Naklo 5, p. Naklo.

»Iz Pešic«, za nemške ovčarje, lastnik Janko Cviki, Zg. Duplex 147, p. Maribor.

»Klanška«, za koker španjele, lastnik Ivan Kogelnik, Podklanec 11, p. Dravograd.

»Lukaška«, za nemške ptičarje, lastnik Alojz Kajdič, Ljutomer, Soboška 8.

»Vojska«, za goniče in jamarje, lastnik Jože Oblak, Vojsko 12, p. Idrija.

Predmeti preizkušnje so: nos, iskanje, stoja, natezanje, hitrost, vztrajnost, ubogljivost, strelomirnost (obnašanje ob strelu) in delo po sledu nevidnega zajca.

Zbirališče vodnikov v soboto, 5. aprila ob 14. uri in v nedeljo ob 8. uri na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici.

Pred pričetkom preizkušnje bo ocenjevanje zunanosti še neoce-njenih psov. Lastnik oziroma vodnik psa naj ima s seboj potrdilo o vpisu v Register mladih psov. Bolnih psov in gonečih se psic ne vodite na preizkušnjo! Prijave sprejema prireditelj: Lovska zveza Ljubljana, Župančičeva ulica 9/II. Vabimo lovce, da si preizkušnjo ogledajo kot opazovalci, ker se pri tem nauče mnogo praktičnega za šolanje psa.

DLP

Imena psov

V. P.

V

Vada	Vanda	Vato
Vado	Vandor	Vata
Vadas	Varja	Veda
Vagan	Vardo	Vedra
Vagar	Vari	Veka
Vajda	Varko	Vekan
Vali	Varna	Vela
Valna	Vara	Velin
Valta	Varo	Velinka
Vana	Vaso	Velona

Z

Zafir	Zala	Zamin
Zaga	Zalka	Zamo
Zajka	Zaman	Zenta

Novi sodniški pripravnik

za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst goničev:

Jože PANGERC, Postojna, Tržaška 44.

Kinološka zveza Slovenije

Pomladanska vzrejna preizkušnja psov ptičarjev bo v soboto 5. in v nedeljo 6. aprila 1969 v lovišču Ljubljansko polje-Rožnik. Preizkušnje se lahko udeležijo pasemski psi ptičarji, vpisani v Register mladih in poleženi v letu 1968, stari najmanj devet mesecev.

Zerka	Zika	Zlatan
Zero	Zilka	Zlati
Zeta	Zilko	Zlato
Zetan	Zimko	Zob
Zetin	Zina	Zoja
Zetka	Zinko	Zojka
Zetko	Zita	Zola
Zevs	Zito	Zolan

Ž

Žar	Žida	Žun
Žara	Židan	Žuna
Žarka	Žuf	Žurko
Žaro	Žufa	Žuran
Žir	Žufo	Žurna
Žiro	Žufko	Žutka
Žira	Žujka	Žutko
Živa	Žulka	Žutin
Žitko	Žulko	Žusta

Konec

Šaljive

Zelen klobuk

K Slivšku v gostilno pride Viktor pa vpraša: »Ti, Pepi, zdaj si že prekaljen lovec, pa mi povej, zakaj nosite lovci zelene klobuke?«
»Ej, tega pa res ne vem,« odvrne Pepi.
»No vidiš, zato ker pač še niso zreli.«

A. P.

Vprašanje za srno

Stari lovec Maksl se je vračal z uplenjeno srno. Na poti domov ga sreča Branko in vpraša: »Kam pa s tem medvedom?«
»Mar ne vidiš, da je to srna,« odvrne Maksl.
»Kdo je pa tebe kaj vprašal,« ga zavrne Branko, »jaz sem vprašal srno!«

A. P.

Prava lovska sreča

Štirje lovci so se odpravili na lov. Prvi je bil slep, drugi brez rok, tretji brez nog, četrti nag. Imeli so tisto lovsko srečo, ki ji v civilu pravimo krompir. Pa je slepec ustrelil divjo gos, jo brezrokec pobral, jo oddal breznogcu, ki jo je odnesel nagcu, da jo je djal v žep. Doma so jo skuhal v loncu brez dna.

A. P.

Lovec pri mesarju z divjačino

Stari lovec Jaka pride k mesarju po jazbeca. Mesar ga pogleda in pravi: »Ne razumem, da ti kot lovec prideš k meni po meso, še posebno pa po jazbeca?«
Pa reče Jaka: »Rad bi presenetil mojega psa jazbečarja, ker je že tako star kakor jaz.«

A. P.

Vabilo

Na vabilu za pregled psov je pisalo:
ob 8. uri prihod sodnikov in vodnikov,
ob 9. uri pregled in ocenitev psov,
ob 12. uri skupno kosilo.

F. S.

»Volk«

Tisto zimo so se po Pohorju klatili volkovi. Pri kmetiji Padnik, najvišji pod vrhom Pohorja, so se silno bali teh sivih prikazni. Skrbno so zapirali hišo in hlev, v katerem je bilo nekaj ovc in prašičev. Na vsak najmanjši šum iz hleva so domači zdrveli gledat, kaj je. Zimskega večera so v hlevu zameketale ovce. Janez je

bil najmlajši in najmanj strašljiv fant, zato je oče prav njega poslal pred hlev. Janez se je tiho plazil okrog vogla z motiko v rokah, da bi pokončal najsi volka ali tatu. Previdno je lezel in ogledoval sleherno sumljivo senco. Pri drugem hišnem voglu pa mu je strah stopil v kosti. Na hlevskih vratih je opazil temno žival, ki je bila s polovico telesa v hlevu. Dvignil je motiko, stopil še malo bliže in z vso močjo zamahnil. Tresk se je zaslíšal tudi v hišo, od koder so pridrveli vsi domači, kaj da se je zgodilo. »Nak, Janez,« je dejal oče, »edino, povsem novo korito si nam uničil.« K vratom je bilo namreč prislonjeno svinjsko korito, da jih ponoči ne bi bilo tako lahko odpreti.

Franc Hribernik

Na lovskem izpitu

Mladi lovec pride na lovski izpit. Ko stopi pred izpitno komisijo, ga predsednik vpraša, kako mu je ime.

»Vinko,« odgovori kandidat ter se začne smeјati.

»Ja, zakaj se pa smeјeš?«

»Vesel sem, ker sem na eno vprašanje že pravilno odgovoril.«

F. S.

»Fuj, Perun, pusti zajca!«